

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónap 2 korona.
VIDÉKEN:
 Egy évre 26 korona.
 Egy hónap 2 k. 40 f

HIRDETÉSEK:
 4-szorosos petti sor egyszer 20 fill.
 minden következőnél 16 fillér.
 Nyitóléc sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 187.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
 STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, február 16.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezéroltk: Az új adótörvény.
- Az aradi pénzpiac mérlege.
- Bosznia a delegációban.
- Temetkezési reformok.
- A Burg titkárból.
- Hét nap hangulatai.
- Páris mélyéből.
- A kereskedők az új ipartörvényben.
- Dráma a vonaton.
- Aktuális emberek.
- A nap furcsaságai.
- Tárca: A barlanglakó. Irta: Miklós Jenő.

Az új adótörvény.

Irta: Lőcs Rezső.

Szivesen teszek eleget az *Aradi Közlöny* felszólításának és az alábbiakban röviden közlöm azon impresziókat, amelyeket reám az új adótörvény gyakorolt. Ezen témáról annyi íródott már össze és a legkülönbözőbb oldalról annyi megjegyzés látott már a sajtó útján napvilágot, hogy feleslegesnek látszik azzal egy napilap hasábjain újból foglalkozni. Miután azonban az új adótörvényjavaslat óriási érdekkört érint és mert másfelől nincsen kizárva az, hogy ezen cikk keretében napvilágot látó egyes észrevételek termékeny talajra fognak találni, esetleg arra illetékes tényezők által felhasználhatni is fognak, úgy vélem, hogy ezen cikk megírására fordított idő nem fog kárba veszni. Véleményem szerint a fokozatos adóztatási rendszert életbeléptető ezen új törvény általánosságban a mai kor igényeinek teljesen megfelel. Az annak alap-

jául szolgáló elvek ellen igazságosan kifogás nem emelhető. Sőt merem állítani, hogy aki ezen törvényben lefektetett *elvek ellen küzd*, azon gyanunak teszi ki magát, hogy ezt önző érdekből cselekszi, mert a gazdagot a szegény ellen támogatja. Csak-hogy míg *elben* a törvény ellen észrevétel nem tehető, addig annak egyes részletei nemcsak kifogásolhatók, hanem határozottan *el is ítélendők* Mindenek előtt *hiányzik ezen törvényből a kötelező őszinteség*. Ha ez minden törvénynek egyik legfőbb postulatuma, úgy bizonyára első sorban kell őszinteséget követelni egy olyan törvényjavaslatról, mely évtizedekre van tervezve és amely a nép minden rétegét a legmélyebben érinti. Mondhatnám, hogy minden betűnek megbirálásánál életkérdés az őszinteség, mert nem hozatott még adótörvény, amely végeredményben adófelelőtlenséget ne jelentett volna.

Az új adótörvény az eddig szétszórtan, különböző törvényekben szabályozott adónemeket egy kalap alá foglalván, legcélszerűbbnek vélem észrevételeimet az egyes adónemekre külön-külön megtenni és ennek megtörténte után következtetést vonva azokból, a követendő eljárásra nézve néhány módosítást javaslatba hozni.

A földadó az adóreformban leszállított kivetési kulcsal szerepel. Ezen intézkedés magában véve helyes, mert a folyton emelkedő napszám ezen intézkedést indokoltá teszi, jóllehet tagadhatatlan, hogy a földadókivetés alapjául ma is oly jövedelem szolgál, mely az 50-es években sokkal olcsóbb gabonaárak mellett lett megállapítva.

A törvénynek ezen atyai gondoskodása azonban devalválódik és sérelmessé válik abban a pillanatban, amidőn a törvényjavaslatból arról győződünk meg, hogy azt a terhet, amelyet a földművelő közönség vállairól levesz, a többi adózó vállaira rakja fel. *Legtöbb teherrel az új törvény a házbirtokosokat sújtja*. — Hazánkban ma, a jelenlegi törvény rendelkezései szerint is, nincsen súlyosabb adó a házbéradónál, a mely a bruttó jövedelemnek 32%-át emészt fel. Régi baj, amely ellen évtizedek óta szólnak fel. Oly általános az elégedetlenség ezen adóval szemben, hogy a városok polgármesterei értekezletein ezen téma állandó diskuszió tárgyát képezi. Be lett bizonyítva, memorandumokba lett foglalva azon tagadhatatlan tény, hogy ezen kurdélis adónem magát a tőkét támadja meg, a házak értékét megtizedeli, a lak, bolt- és műhely-bérről pedig olyannyira megdrágítja, hogy annak káros következményei magát a kereskedelmet és ipart is a bénulásig sújtja. Ha pedig a törvény által megállapított teherhez még hozzáveszem azt, hogy a közigazgatási bíróság szerint nemcsak a házak bérjévédelme, hanem még egyéb, a lakók által fizetett (vizvezeték-díj, házbér-krajcár stb.) díjak is a házbéradó fizetésénél figyelembe vétetnek, úgy nem szenved kétséget, hogy az általános házbéradó alá tartozó városokban valósággal bünt követ el önmaga és családja ellen az, aki ilyen körülmények között tőkéjét házak építésére fordítja. Az agráriusok vállairól levett tehernek egy másik részét az új

A hétről.

Levél egy diszpolgárhoz.

Kegyelmes Ur! Szent, nagy Demostenésünk! Arad nevében üdvözöllek én,
 S kívánom, hogyha új körutra mégysz el,
 Kísérjen üdvívalgás, pompa, fény.
 A torkodat bacillus meg ne sértse.
 Hangszálad szépen rezegjenek,
 S szakálladat, milyen nincs több e honba,
 Kegyelmes Allah jól növessze meg.

Tehát köszöntöm exellenciádat,
 Lábadoz hajtvá bókoló fejem,
 Kegyelmes Ur! egy boldogító érzés
 Viharzik át érzékeny lelkemen.
 Érzés, mitől tombol e büszke város,
 Mit ezrek-ezrei kiáltanak:
 Hozsánna néked exellenciás Ur!
 Disz-diszpolgárrá választott Arad.

S megkondul hangod bariton futamja:
 „Szörnyen meghat e megtiszteltetés,
 E diszpolgárság gyenge kis szívembe
 Felejthetetlen emlékeket vés.
 De mondja csak kedves riporter úr,
 (Remélem, ön a tolmácsom marad)

Mivel szolgáltam e kitüntetés meg?
 Mért választott diszpolgárrá — Arad?”

Kegyelmes Ur! Kérdésre itt a válasz:
 Arad tudósainkat kedveli.
 Diszpolgár lesz, ki legjobban tud régi
 Nehéz problémákat megfejteni.
 (Talán azért, mert kedves városunknak
 Szintén van néhány problémája rég’
 — A villamos, vashíd, tűzérkaszárnya —
 Mit nagy fők meg nem tudtak fejteni még.)

Te, jó uram, kiváló nagy tudós vagy,
 Problema-fejtő, gondos, tiszta fej,
 Diszpolgárságot — vegyük úgy, ahogy van, —
 Csak egy ilyen államfő érdemel.
 Ki e problémát oldád meg merészen:
 A negyvennyolcas mameluk-csapat
 Halad a lejtőn — s ah! csudák-csudája —
 Nem lefelé, de fölfelé halad.

S Aradváros egyhangulag kimondá:
 A probléma megfejtése mesés,
 Emiatt ért Demostenésünk téged
 Ilyen ritka, fényes kitüntetés.
 Ezért huzzák a szegény Nagy-körutra
 A te dicső, szépen csengő neved
 S azért mert a színes cameleont te
 Szívodból méltán, szörnyen kedveled.

Mert paroláztok mind a *Kardosokkal*,
 Kik a lejtőn haladnak *lefele*,
 S kiknek szabad jegyet adott a szárnyas
 Mercur hatalmas fő-minisztere.
 Kiknek legintimebb baráti voltak
 Az exelenciás miniszterek,
 Kik most nyögik: „szegény anyám, ha tudta
 Volna, dehogy szült volna engemet.”

Mindez ne bántsa diszpolgári szíved.
 Csak csusszatok a lejtőn — *fölfelé*,
 A népszerűségnek ez ám a kulcsa,
 Bársony széked nem is szakad belé.
 A te körutaddal csak úgy ne járjunk,
 A hogy kaszárnánk címével minap:
 Eddig *Fejérváry* volt rája írva,
 Most elkeresztelték *Rákóczinak*.

De szívünkben őhajtjuk, hogyha pályád
 A lejtőnek (ott fenn!) végére jut.
 Ne légyen Apponyi Albert-körutból
 Aztán sohse Tisz István-körut.
 De akkor is, mint most, büszkén kiáltjuk,
 E hon nevébe, az ítéletet,
 A szó vitézi mind követni fognak,
 De nem azok, kiknek céljuk: a tett!

Pártos.

adótörvény az iparosra és kereskedőre hártja át és itt tűnik ki különösen az utótvénnyavaslat őszinteségének teljes hiánya. Talán — hogy erősebb szóval ne éljek — naivitásnak mondhatnám a törvény által kilátásba helyezett azon kedvezményt, hogy a kereseti adónak kulcsát 10 %-ról 5 %-ra szállítja le, mert amely pillanatban a törvény a 10 %-ot elejti, máris kétségtelenné válik, hogy ezt csak azért teszi, hogy a jövedelmi adó segélyével és egyéb szigorú intézkedéseknek életbe léptetésével, mint amilyen a könyveknek megtekintetése, a kémkedés, a birság és fogság, — az eddiginél is nagyobb adóval rója meg a kereskedőt és iparost. De evidens az őszinteség hiánya azért is, mert hiszen a pénzügyminiszter a III. o. kereseti adó kivételénél eddig is mindenkor óva intette a kivető közegeket, hogy a törvénynek ezen szerencsétlen intézkedését lehetőleg figyelmen kívül hagyják és ha már formailag a jövedelemnek 10 %-át vetik is ki adó gyanánt, az alapul szolgáló jövedelmet lehetőleg redukálják. Ezen eljárással szemben kétségtelen, hogy a jövőben — ha a javaslat törvényvé válik — a leszállított 5 %-hoz a pénzügyi közegek teljes szigorral ragaszkodni fognak és minden kétes esetben első dolga lesz a javaslatot kidolgozó közegnek a könyveket betekinteni, tanukat kihallgatni, szükség esetében birságot kiróni, esetleg még erélyesebb intézkedésekhez is folyamodni. Ügyegyszerűsítés szempontjából dicséret illeti a törvénynek azon rendelkezését, amely a különböző kereseti adókat megszünteti és azokat jövedelmi adókkal helyettesíti. Mint ahogy fentebb említettem már, elvi szempontból tehát a törvényjavaslat elismerést érdemel, mert a kereseti adó törvények labirintje helyett egy egységes törvényt állít elénk. De miként a III. o. kereseti adó helyébe lépő jövedelmi adó csak látszólag jelent könnyebbitést, akként a IV. o. kereseti adó helyét elfoglaló jövedelmi adó is a terhek szaporítására vezet. Az adók ezen nemét nagyobbára a kereskedők, gyárak, egyle-

tek és pénzügyintézetek fogják viselni, mert nem szenved kétséget, hogy a nagyobb adóval megterhelt kisebb fizetéssel javadalmazott alkalmazott fizetésének felemelését fogja kérni és a munkaadók ezen követelést teljesíteni lesznek kénytelenek.

Általánosságban csak ennyiben kívánom a törvény hiányaira rámutatni. Az ügynek fontossága talán megkivánná, hogy ezekkel részletesebben foglalkozzam, ámde egy újság hasábjainak korlátolt tere nem engedi meg azt, hogy minden egyes aprólékos hiányra kiterjeszkedjem és mind ezekről tanulmányt írjak.

Áttérek tehát azon javaslatokra, melyeknek megvalósítását úgy a törvénynek modern volta, mint a mindennapi élet kívánalma is szükségessé tenné.

Az általános házbéradó alá tartozó városokban mindenekelőtt a házbéradó kivételi kulcs leszállítandó volna. Mindenestre azonban kimondandó, hogy a házbéradó alapjául egyesegyedül a lak- vagy boltbér szolgálhat, tehát adó alól mentesítendőek mindazon szolgálmányok, a melyek a haztulajdonos direkt jövedelmét nem képezik. A házbéradó ne 3 évről — 3 évre, hanem mindenkor az előző év bérjévédelme alapján csak egy évre vetessék ki. Kívánatos volna, hogy a házbéradó felebbezési ügyekben ne a tulterhelt közigazgatási bizottság, hanem úgy, miként az eddigi kereseti adónál volt és a jövőben a jövedelmi adónál is lesz, másodfokban az adófelszólamlási bizottságok határozzanak. A kereseti adók arányos és a viszonyoknak megfelelő kivétele szempontjából kívánatos volna, hogy ezen adó a jövőben a kereskedelmi, ügyvédi, orvosi kamarák, az ipartestületek, mérnöki és gazdasági egyletek által szabadon választandó bizalmi férfiaknak meghallgatásával oly módon állapíttassék meg, hogy a ki-rendelteknek szakbeli véleménye mindenkor az egyes kivételi javaslatokon feltüntetve legyen.

Miként a házbéradónál, úgy a kereseti, illetve jövedelmi adó kivételénél is elengedhetlen postulatumnak tartom az adónak

egy évre való kivételét. Kívánatosnak tartanám, hogy az adófelszólamlási bizottságok ülései, úgy miként az adó kivető bizottság ülései, nyilvánosak legyenek. Feltétlenül követelendőnek tartom, hogy az üzleti könyvek csak az adófelszólamlási bizottság által és ezen bizottság által is csak akkor legyenek betekintetők, ha a fél, állításának beigazolására, azokra hivatkozik. A törvény rendelkezéseit nem ismerő adózó közönség nagy részének érdekében állana, ha a felebbezési határidő ne 8 vagy 14 napban állapíttatnék meg, hanem kimondatnék, hogy minden adózó félnek, adótételének az adókönyvecskébe való beírásától számítandó 2 hónapon belül, felebbezéshez van joga.

Liberális intézkedés volna, ha kimondatnék, hogy az adófelszólamlási bizottsághoz intézett felebbezés mindenkor birtokon belül történik. Humánus és a jelenlegi nehéz megélhetési viszonyok között feltétlenül szükséges intézkedésnek tartanám, ha az adó alól mentes létminimum 600 korona helyett 800 koronában állapíttatnék meg, mert akinek évenként 800 korona jövedelme sincsen, az a jelenlegi drágaság mellett fázik és éhez, az, ha ha adó kivettetik is rá, az annak biztosítására szolgáló ingókkal úgy sem rendelkezik. Az említett létminimum kiterjesztendő volna mindazokra is, akik bár kamatot, vagy járadékot élveznek, de akiknek összes évi jövedelme azzal együtt a 800 koronát meg nem haladja.

Üdvös intézkedés volna a tőkekamatadó terén, ha a megszűnt kamatjövedelem utáni tőkekamatadó, a tkvi kikebelezésről szóló végzés alapján, a pénzügyigazgatók által hivatalból leirattatnék. Nem látom be szükségét annak sem, hogy felebbezett tőkekamatadó ügyekben a közigazgatási bizottság ítélkezzen. Sokkal célszerűbb eljárás volna, ha ezen ügyek is az adófelszólamlási bizottságok hatáskörébe utaltatnának.

A tervezett és a házbirtokosokat sújtó új jövedelmi adót illetőleg újból hangsúlyo-

A barlanglakó.

Irta: Miklós Jenő.

Szurok Péter gimnáziumi tanár fáradtan, meg-megakadó lélekzettel bandukolt a nagy nyitott butorszallító kocsiján, amely rövid két éven belül négyszeres költözéssel minden tűzvésznél iszonyubbán pusztította el a butorait. A tanár urat osztályának öt legszorgalmasabb diákja vette körül, a kik részint oktató és bölcs magyarázataira, részint pedig magukra a butorokra és a szállító emberekre vigyáztak. Szembe, két oldalt és utánuk hosszú sorokban döcögő butoros kocsikkal, targoncákkal, batyuba kötött dunnákat és matrácokat cipelő emberekkel, porral, nyomorúsággal telített volt a levegő. A házak megnyíltak, falaik rést kaptak, a mit a bensejük féltve, diszkrétan rejtgetett, az most mind kifordult az utcára és mozgott, élt, nyüzsgött, tülekedett tovább. A háziurak, mint szögletében a pók, ugrásra készen új lakókra lestek. Szurok Péter tanár ur pedig félig lehunyt szemmel és a melegtől, nyomortól kábuló fővel tartott legkedvesebb öt diákjának előadást a jövő zenéjéről:

— Ha egyszer úgy a hatalmamban állna — városokat építenék! Széles utcájuk, szellős és tiszta városokat, mindek utca keresztezésénél szabályos, nagy tér, egész kis erdő, a házak mögött pedig patakokkal átvágott kertek. Minden háznak meglenne a maga kis kertje és a gyerekek a homokban turkálnának, vagy rigófészek után kusznának a fákon. Tudjátok

is ti mi az a rigófészek! Istenem, én még falul voltam gyerek és falun is akarok egyszer meghalni. Virágos akácok alatt, amikor fejem felett a méhecskék zümmögnének, amice Fink Dávid az az ujonnan festett vasmosdó ott a maga oldalán mindjárt a kerekék alá fordul, sibolja csak valamivel feljebb, és fecskéfarku pillangók (papiliones machaon) meg a nappali pávaszem (vaneza Jo) játszanának a napsugárban...

A nyitott bárka egy szűk és nagyon piszkos utcába kanyarodott, az utca szegletén Szurok Péterné ő nagysága várakozott rájuk, aki rögtön a kocsijára kommandírozta a diákokat. A bárka megállott, matrácok, vánkások, mosdótál és főzőedények röpködtek le róla és si ttek fel a lépcsőkön a harmadik emelet egyik rejtelmes sarkába, ahol egy házbérnyegyedre újra elnyelte őket a titokzatos sötétség. Az egész ház, mint a felkavart darázs-fészek, zsongott, rajzott, szurt és mérgeződött, a bevándorlók és az őslakók az egymás veséjébe akartak látni, új szövetségeket, szerződéseket és egyezségeket kötöttek és este azzal a boldog tudattal hajtották le a fejüket, hogy holnap már ugyis mindent meg fognak tudni a többiekéről.

Csak Szurok Péter tanár ült csendesen egy székre tett, széles gyuródeszka mellett és a gyerekek iskolai dolgozatain javított. Szembe véle, az ablakon át az ürességben és túl a másik falon sötétség, idegenség. Ugy érezte, hogy megpróbáltatásának utolsó stációjához érkezett. Elérkezett a harmadik emeletre, a há-

tulsó udvari lakásba, amelyet télen jéggé dermedt a sivitó szél, nyáron pedig izzó pokollá fűt a nap. A szobák keskeny, zsákszerű sikkátorok, a falak lehetetlen színűek, de omlósak, a tetőről pedig, nem is kell porzó, a fűzetekre, meg a fejére szítal a vakolat. Ez a vakolat néha pirosszínű és éhesen nyargal fölala a papíron, a sorok között. Ha pedig a lámpába dobja, egy kicsit pukkan, lő és puszkaporszagú... Hát bizony ez az utolsó állomás. Ezentúl már csak az őslény, az emberben szunnyadó állat kétségbejítő segélykiáltása következik. Elvégre ő maga, Szurok Péter tanár türt, a meddig türethetett. A főutakról a mellékutakba tért és az elsőemeleti ötszobás lakásból a harmadik emeletes háromszobás, hátsó lakásba. De ezek a szobák, Istenem! micsoda szobák és maga a ház, micsoda ház! — És ezért most ugyanazt a pénzt fizeti, mint fizette akkor még régen azért az elsőemeleti kis paradicsomért, a melyből a háziur lángpailóssal stájgerolta ki.

Ezzel aztán megkezdődött az örökös vándorlása. A fővárosi ember lakásmizériás kinszenvedése. Örökös lakásnézés és lakásmutogatás között teltek el az évek és most erről az utolsó állomásról ime már elébe mered a semmi, vagy ami ennél is rosszabb, még meszebb eső külvárosban, még magasabb emelet. Mert hiszen az le etetlen, sok évi tapasztalata bizonyítja, hogy lehetetlen, hogy a háziur innen is ki ne lakbéremelje.

A professzor ur a diákok hibái fölé hajtottotta le fáradt fejét s míg élete párja szuszogó, el-elakadt horkolással küzdött álmában a me-

zom szükségességét annak, hogy a telek-könyvileg bekebelezett adósságoknak a bruttó jövedelmet terhelő kamatai az adóztatás alapjául szolgáló jövedelemből levonhatók legyenek. Ily irányban a két évvel ezelőtt Nagyváradon tartott polgármesteri értekezleten is felszólaltam és úgy tudom, hogy az értekezlet javaslatomat határozattá is emelte és ilyen irányban a pénzügyminiszterhez felírt. Teteemes megkönnyebbülése volna ez a házbirtokra háruló tehernek és olyan intézkedés, a mely — eltekintve annak feltétlen méltányosságától, — teljesen modern színben tüntetné fel az új adóreformot.

Feltétlenül törlendő a javaslatból a bíróság fogságra való átváltoztatásának lehetősége. Adómorált nem fogsággal, hanem csak igazságos alapra fektetett szabadelvű adótványokkal lehet teremteni, mert bármily szigorúak legyenek is a bíróságok, bármennyire fenyegetsen is a fogságnak veszedelme, — a kívánt célt, hogy t. i. a kereseti adó alá tartozó jövedelem a tényleges viszonyoknak megfelelően önként bevallassék, ezen az uton elérni nem lehet.

Meg vagyok győződve arról, hogy városunk nagyrabecsült képviselője az új adóreformmal a legbehatóbban foglalkozott és nem szenved kétséget, hogy a törvényjavaslat tárgyalása alkalmával az ország és városunk adózó polgárai érdekében fel fogja emelni szavát akkor, mikor lehetősége kínálkozik annak, hogy polgártársai terhén könnyítsen akár az adóknak leszállításával, akár az eljárási szabályok egyszerűbbé és egyszerűbbé tételével. Azt hiszem nem tévedek, amidőn azt állítom, hogy minden nagyobb városnak országgyűlési képviselője támogatni fogja ebbeli törekvésében és én hiszem, hogy annyi jaj-szónak hallatára a pénzügyminiszter az adójavaslat által elérni óhajtott pénzügyi célt alá fogja rendelni az adóteherrel agyonsújtott lakosság jogos és méltányos igényeinek.

A kereskedők az új ipartörvényben.

(Értekezlet az Aradi Kereskedők Körében.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 15.

Annak az érdeklődésnek, a mely *Saterényi József* kereskedelmi államtitkár legújabb reformtervezetét, az új ipartörvényt fogadta, élénk megnyilatkozása volt az az értekezlet, a melyet az *Aradi Kereskedők Köre* péntek este hívt össze, a végből, hogy a reformtervezetnek a kereskedőket és kereskedelmi alkalmazottakat illető részeit az érdekeltek előtt ismertesse. Az értekezleten mintegy százötven aradi kereskedő és kereskedelmi alkalmazott volt jelen; megjelentek továbbá: *Éles Ármin* és *Reinhardt Gyula*, az aradi kereskedelmi és iparkamara alelnökei, *Stengl Andor* kerületi iparfelügyelő, *Nagy Sándor* dr. orsz. képviselő, *Tedeschi Viktor*, a kör elnöke; képviselve volt az *Aradi Magántisztviselők Egyesülete* Bokor Alajos elnök és több tag által, a kereskedelmi alkalmazottak *szakegylete* és egyéb testületek.

Hegyvi Albert, a kör alelnöke nyitotta meg az értekezletet. Örömmel hangsúlyozta, hogy a vidéken az *Aradi Kereskedők Köre* az első egyesület, a mely e nagyfotosságu, a kereskedők egész jövőjét irányító reformtervezettel foglalkozik s nem kisebb örömmel tapasztalja, hogy az aradi kereskedelem ezt oly nagyfokú érdeklődéssel fogadja. Szívélyes szavakkal üdvözölte a megjelent vendégeket.

Faragó Róssó, a kör titkára ezután hosszabb, mintegy önegyedóra hosszat tartó előadásban ismertette az új ipartörvénynek most megjelent előadói tervezetéből a kereskedőket és alkalmazottaikat érintő részeket. Mindjárt a bevezetőben konstataálta, hogy a reform figyelme kívül hagyta a kereskedőségnek két régi, már általánossá vált óhaját. Nem kötötte a kereskedők foglalkozását *képesítéshez* és nem valószínűsítette meg a *kötelező kereskedő testületeket*. Az ipartestületeket az új törvény *iparhatóságokká* alakítja át és széles, jelentős hatáskört biztosít nekik; a kereskedők ezekbe lesznek bevonva s ha a vezetőségben kapnak is képviselőt, de az iparosság tulsulya mellett nem remélhetik, hogy abban a kereskedői érdekek kellően figyelve és oltalmazva lesznek. De a reformnak vannak kétségtelenül üdvös, régi sérelmeket orvosló és különösen a keres-

kedelmi alkalmazottak bizonytalan helyzetét szabályozó intézkedéssel. Így szabályozza az *áru- és értékpapír-részletüzletet* s olyan esetekben, a mikor a vevő erősebben van kiszolgáltatva a részleteladónak, az üzletágot engedélyhez köti és azt a *házaslástól eltölti*. Engedélyhez köti a *pénzkölcsönkövetítő ügynökségek* iparát és azt kirekeszti a vándoriparok köréből. Az üzleti *cégtáblákra* nézve kimondja, hogy amennyiben az üzlettulajdonos nő, ez a cégtáblán világosan kitüntetendő. A *megrendelések gyűjtéséről* szóló rész a kereskedő és iparosok lakóhelyén kívül való *detail-utaztatást*, a fogyasztónál való megrendelések gyűjtést továbbra is, az eddiginél erősebb módon *tilalmazza*, sőt kimondja, hogy azon *fióktelepek* tulajdonosai, amelyeket csak a megrendelések fölvétele céljából létesítettek, a *fióktelep helyén se gyűjthetnek* a fogyasztóktól megrendeléseket. Megszorítja a törvény a *végeladások és árverések* tartását s hatályos intézkedéseket tervez azon, *Aradon* is tapasztalt anomáliák megszüntetésére, hogy a végeladás tartama alatt az üzletbe újabb árukat csempezhessenek be s azokat is mint a végeladás-hoz tartozókat adhassák el. A csődtömegből, vagy árverésen vett áruk eladását *hirdetni egyáltalán tilos*. A *vásárok* fejezetében érdekes, hogy a vásárok engedélyezése a jövőben nemcsak a kereskedelmi és iparkamarák, hanem a létesítendő *mezőgazdasági kamarák*, azok megalakulásáig pedig a gazdasági egyesületek véleményétől függ. Az országos vásárokon a helypénz és a közpénz vám tekintetében a *helybeli és idegen vásárolók között különbség nem tehető*; a heti vásárokat azonban, hacsak a kereskedelmi és iparkamarák kivételeket nem tartanak szükségeseknek, *csak helybeli iparosok és kereskedők látogathatják*. Az alkalmazottakra nézve jelentősek ezek az újítások: a kereskedő alkalmazottaival szabatos *írásművelés szerződést* tartozik kötni; köteles annak *szabadság időt* adni, amely az eltöltött munkaidő szerint növekszik 14 naptól 24 napig. Tüzetesen szabályozza a *felmondási időt*, amely különböző a 2400 koronán aluli és azon felüli alkalmazottaknál és a szolgálati idő szerint változik két héttől egy esztendőig. A törvényben kikötött felmondási időtől *eltérőnek kikötése érvénytelen*. A *munkaidő* fejezete kimondja, hogy vidéken az alkalmazottnak délután *egy órai étkezési idő* adandó. Az üzletek munkaideje *reggel 6 órától esti nyolc óráig* terjedhet; az érdeklét kereskedők két harmadának kívánságára az iparfelügyelő legfőlegb 2 órával későbbi nyitást és legfőlegb egy órával korábbi zárást állapíthat meg. Igen sérelmes a kereskedők egyesületeire a *munkaközvetítés* fejezete, amely a 10,000 lakósnál többel bíró vá-

leg ellen, ő ébren távoli mezőkről és hegyekről álmodott.

Az őskori barlanglakó ébredt fel benne, a ki valamennyiünkben él és a kit sem a kultúra, sem a civilizáció meg nem fojthatott. A ki a vad természetben kristálypatakok mentén sziklaodukban, mohos barlangokban lakott, kóborolt az erdőn, zamatos bogyt, napon száritott nyers húst evett és az éjszaka sötétjével stakarózkodott.

Szurok Péter tanár ur már egyszer diák korában felkerekedett, hogy Robinson életére adja a fejét és Diamant Lehel benszülőttel a lakatlan szigetre vándoroljon, de Diamant az utolsó pillanatban az egész gyönyörű tervnek az árulója lett és mind a kettőjüket sötét karcerbe dugták. Most Péter lelkét újra kalandos tervek zsongták körül. Elmegy a falujába, a nagy erdők közepén nádfődeles kunyhót, nádfődeles kicsi kunyhót épít, gombát szed, édes gyökeret rágcsál és él szabadon Isten csillagos ege alatt, a hulló csillagban, hulló harmatgyöngyben, hulló falevéiben, de nem hulló, szétszaladó vakolatban gyönyörködhetik.

De álmodozásából egyre fölriasztotta a kapu alatti csengő csilingelése. Lärmázva, vihogva, dülöngélve, dalolva és reszketve újabb és újabb emberhullám csapódott föl az emeletekre, behömpölygött az ajtókon és körülötte mindenütt szétáradt a lakásokban. És alig hogy végre nagy nehezen elcsendesült minden, a kapun újabb emberhullám zúgott be és ez a hullámverés késő hajnalig eltartott. Szurok Péterben a titkos csókolózás, sutogó nevetés és merész-nél merészebb jelenetek láttára jobb erkölcsi

érzéke már tótágast állott. Remegő, egymáshoz vert térddel tápáskodott fel, elvánszorgott az előszoba sarkába lökött diványhoz, kitapogatta a vászonból előbujt csavarakalaku rugókat és a rugók, mint sziszegő kigyók közt szép óvatosan a divány kitérésére használt száraz és poros fűre hajtotta le fejét. Alig hogy a szemét lehunyta, már a barlangjában volt megint, a patak csobogott, az erdő dalokat mesélt és friss erdei virágillatot hozott a hűvös hajnali szellő. Amikor reggel a felesége boldog és mosolygó arcát meglátta, az asszonyt majd fölvetette a kíváncsiság, hogy valóban róla álmodhatik-e mostan, az eltört rugók között is élete párja?

II.

De a nagy lakásnyomoruság között egyszerre derült ég hasadt Szurok Péterre. Egyik nagynénje, aki falun lakott, távirásban hitta beteg ágya mellé és a tanár ur egy heti szabadságra falura szabadulhatott. Az első este gyönyörűségeen telt el. A mezőkről hazakölpölő tehének, a nagy, éppen virágjában álló gyümölcsöskert és a nagynéni ósdi, családias butorai fiatalsággal töltötték meg Szurok Péter lelkét és a szíve egész a megpattanásig felfúvódott. De aztán a szürke, a tétlen és rettenetesen hosszú napok, a beteg ágyánál átvirrasztot éjszakák csak még ráncosabbá tették ezt a szívet, akárcsak apró tiszurásokkal zsugorítottak volna össze egy kicsi, petyhüdt gázgömböt. A tanár ur visszakiwáncozott a diákjai közé, a megszokott kávéházba és bántotta, fájt a szemnek, hogy itt falun az utját ki nem építették csillogó kirakatokkal. Hiába esett kétségbe

őnmaga fölött, hiába rendítette meg ifjúkori álmában való csalódása, titokban visszakiwáncozott a fővárosba és az orvost sem győzte eléggé kérdezni, mikor fog már teljesen meggyógyulni nagy betegük.

Az orvos nem igen biztatta, száraz, keserű ember volt, már csak a beállott halál tette kissé szinessé néha. Most is egy reggel azzal nyitott be a szemszédos kis szobába, a hol Szurok Péter a nagy bórsekben pihent:

— A betegünk már teljesen meggyógyult.

— Meggyógyult?

— Igen, meghalt; vége. Teljes gyógyulás.

Kicsit el is siratták és eltemették. De Szurok Pétert váratlan szerencse érte. Végrendeletében a nagynéni kicsi pesti házat, a melyről eddig mit sem tudtak a családban, mert a pesti rokonok mind odaköltöztek volna és lakbért mind nem fizettek volna, éppen Szurok Péterre hagyta, aki már mint kész háziur iparkodott vissza a fővárosba. Azonnal megnézte a házat, kicsi földszintes házikó volt, de egy gyönyörű, nagy kert tartozott hozzá, amelyben szintén virágoztak a fák és zöldeltek a nagy gypagyak.

Szurok Péter házteleknek hamarosan eladta a kertet és új, háromemeletes, szűk palotát építtetett. Minden emeletre jutott egy lakó, minden lakóra egy erkély és rengeteg házbér. Maga Szurok Péter a második emeleten rendezkedett be. Fölötte egy tisztességes család, alatta egy tisztességes család, mert az ő lakóinak csak tisztességeseknek szabad volt lenniük. De már a földszintes lakás nem kellett senkinek, mert azt a rajta átvágott kapu éppen úgy ket-

rosokban kötelezővé teszi a *községi munkaközvetítők* szervezését, amelynek fentartását felében az állam, felében az illető község viseli, de emellett az egyesületeket az ingyenes és a saját tagjaik részére való munkaközvetítéstől is *eltiltja*. Ezekon kívül még több, a kereskedelmet érintő részt ismertetett.

Reinhardt Gyula szólalt fel az előadáshoz, amelynek néhány pontjára reflektált s fölhevítve az Aradi Kereskedők Köre tagjait, hogy foglalkozzanak a jelentős reformmal, hogy amikor az aradi kereskedelmi és iparkamara véleményét meg fogja alkotni, ebben támogatására legyenek.

Tedeschi Viktor a kör nevében köszönetet mondott az előadónak s megköszönte a megjelenteknek érdeklődésüket. Ezzel az értekezlet véget ért.

Bosznia a delegációban.

Horvát tiltakozás a németesítés ellen.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, február 15

A közös ügyek tárgyalására kiküldött magyar országos bizottság ma délelőtt fél 11 órakor *Barabás* Béla elnöklésével az egyesült négyes albizottság jelentését tárgyalta. Az ülésen jelen voltak a közös kormány részéről: *Burián* báró közös pénzügyminiszter, *Schönaich* közös hadügyminiszter, *Hoffmann* Hugó altábornagy, *Esterházy* Pál gróf és *Thallóczy* Lajos osztályfőnökök, a magyar kormány részéről pedig *Wekerle* Sándor miniszterelnök.

Hoitsy Pál előadé behatóan ismerteti az egyesült négyes albizottság jelentését a megszállott tartományok költségvetésére vonatkozólag és azt elfogadásra ajánlja.

Vinkovics Bozsó horvát beszédében tiltakozik Bosznia germanizálása ellen. Kifogásolja, hogy az alkotmányosságnak és a nemzeti jellegű közigazgatásnak Boszniába való bevezetését egyre aszal halogatják, hogy ez a nép még nem érett arra. Ez az állítás nem felel meg a valóságnak. Kifogásolja továbbá az új sajtótör-

tényisszantotta, hogy se berendezni, se laká-jossá tenni semmiféle felfüggetléssel se lehetett.

Péter nagyon sajnálta az üres lakást s valóságos föllélegzett, amikor egy magányos és előkelő rokonságu hölgy végre kivette. Az előkelő rokonságról maga Péter is meggyőződhetett, mert a hölgy éppen a férfirokonsága kedvéért olyan nagy lábon élt és éjszakánként olyan dáruidókat, csapott hogy az előbb komor és szürke ház most vigan pirulni kezdett.

— Nem tesz semmit. Nem tesz semmit, dörmögte a tanár ur, modern korban élünk és ma már semmin sem szabad fennakadni! Civilizált kultúremberek vagyunk! Meg aztán legalább a házmesternek is van egy kis keresete. Már fel akart mondani úgy is, mert ezt sekrestyállásnak nevezte egy elhagyott, istenverte zárdában. Most hát van forgalom . . .

És Szurok Péter sokszor késő éjszakáig leste ablakában ülve: az éjszaka elegenden járnak-e haza, hogy a házmesternek ne kelljen a bérét megjavítania. Sokszor ő maga is készakarva kimaradt, vagy elébe sietett a rendes időben hazatérő lakójának és rábeszéléssel, fufangos ígérgetésekkel őt egyenest mulatni vitte, hogy aztán éjjel után boldogan csengethessen a házmesternének. Ilyenkor meglehetősen dörzsölte a kezét.

— Nem zárda ez barátom, ezt olyan vig partájok lakják, hogy igazán szomorú volna, ha kissé el nem szomorítanók őket.

És már a jövő házbérnegyed elején sorra felemelte a lakások árát. Az ő-szörnyetegen, a barlanglakót teljesen lerántotta lábáról a hatalmasabb ellenfél: a háziur.

vény következtében beállott sajtó-viszonyokat és kijelenti, hogy a költségvetést nem fogadja el.

Zboray Miklós örömmel konstatálja, hogy a legutóbb Bécsben tartott delegációk óta, amikorra azon óhaját fejezte ki, hogy a külügyminiszter a Balkánra helyezze a fősúlyt, másrészt közgazdasági szempontokat mérlegeljen első sorban, ez a kívánsága megvalósult és konstatálja, hogy a külügyminiszter helyes irányban halad, amikor közgazdasági politikát folytat. Ennek egyik kiemelkedő mozzanata az a vasut, amely a kereskedelmi forgalmat lesz hivatva a Keleten szolgálni.

Aki Boszniába megy, azt örömmel tölti el, ha látja, hogy a kultúra bevonult oda és ezért a legnagyobb elismeréssel adózik a közös pénzügyminiszternek. Kétségtelen, hogy a legutóbbi delegáció óta is nagy haladást mutat Bosznia fejlődése, dacára annak, hogy igazgatása nagy nehézségekkel jár.

Behatóan foglalkozik ezután a boszniai sajtóviszonyokkal és teljesen helyesnek találja a sajtószabadság megvalósítását.

Ami Boszniának hozzánk való viszonyát illeti, jobb szereti a status-quo fentartását, mintha Bosznia közjogi helyzetén akarnánk bármely irányban változást előidézni.

Részletesen foglalkozik ezután a miniszter közgazdasági politikájával. Kitér a városi vas-pálya-ügy részleteire és rámutat arra, hogy most, amikor a vaskartellek a vasarakat lényegesen felemelték, nem volna helyes dolog kibocsátani kezünkből ezt a hatalmas vasérclepet, amely hivatva volna egész Boszniának vasutait vassal ellátni, sőt még a monarkának is adni ezekből a vastermékekből. Némi felvilágosítást kér ebben az ügyben a minisztertől, mert attól fél, hogy ez a szerződés, amely a közös kormány és az Union Bank között létrejött, nem a mi javunkra való feltételeket tartalmaz.

Molnár János kérdi, hogy az ösztöndíjak dolgában milyen intézkedések történtek a budapesti egyetemen, hogy itt is részesüljenek a bosnyák hallgatók ösztöndíjakban.

Ezután *Babics-Gyalszki* Ljuba beszél horvátul.

Burián báró közös pénzügyminiszter hosszasan beszél Bosznia viszonyairól és visszautasítja azt a vádat, hogy a kormányzat Boszniában egyik felekezetenek a másik ellen való kijátszására törekednek. Az ösztöndíjak felosztását illetőleg azt feleli, hogy az ösztöndíjakat Budapesten is fel lehet használni és ezentúl a magyar nyelvet fakultative a középiskolákban is tanítják, aminek később majd jelentkezni fognak hatásai. Kéri az országos bizottságot, a költségvetést fogadják el.

Ezú tán a delegáció a bosnyák költségvetést *egy általánosságban, mint részleteiben elfogadta*. Az elnököt felhatalmazták, hogy az egyeztető albizottságokat kelő időben összehívja, mire a mai ülés véget ért és ezzel a delegáció érdemleges munkája befejeződött.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A Máv. dalköre tavasszal tartja zászlószentelési ünnepélyét: Zászlóanyának *Vajda* János elnök a dalkör nevében gróf *Károlyi* Gyulánét kérte fel, aki kijelentette, hogy szívesen tesz eleget a kérelemnek.

(*) A magyarországi munkások rokkant és nyugdíj egyelőrenek aradi fiókja e hó 16-án vasárnap d. u. 6 órakor rendkívüli választmányi ülést tart, melyre a választmány tagjait tisztelettel meghívja *Tumó* Lajos elnök.

(*) Az Aradi Kereskedők Takarékos és Hitel-szövetkezete vasárnap, február 16-án délelőtt tíznegy órakor, az Aradi Kereskedők Körében

tartja rendes évi közgyűlését, amelyre a szövetkezet összes tagjait meghívja az *igazgatóság*.

(*) Köszönetnyilvánítás. A népkönyha számára az elmúlt héten N. M., özv. Kohn Henrikné (Ménés), Neuman Hermanné, Révész Adolfné 10—10 koronát, Freud Fülöpné 10 koronát és evőeszközöket, Hermann Gyuláné mákot és cukrot adományozott, amely nagylelkű adományokért hálás köszönetet mond az elnökség.

(*) A népkönyhában ezen a héten a védaszonyi tisztet *Csillag* Lajosné, *Guttman* Samuné és *Halász* Jónóné urnók látják el.

A Burg titkaiból.

Egy főherceg, egy énekesnő — és egy pofon.

A legfiatalabb Caruso.

Reinhardt ur, a bécsi udvari Opera új igazgatója, röviddel hivatalbalépése után nagy tisztogatásokat rendezett a személyzet körében. Kérlelhetetlen szigorral és elég méltányos végkielégítéssel egész csomó fölösleges énekest, nőt meg férfit egyaránt — elbocsátott az opera kötelékéből és alig pár havi igazgatósága után a rokkant primadonnának és örök hörög huruttal megvert baritonistának valósa-gos gyűjteménye szerződés nélkül állott Bécs — mondjuk — büszke falai között.

Feltűnt azonban a bécsieknek, hogy elbocsátották *Bland* kisasszonyt is, akire pedig még az ellenségei sem foghattak volna semmi rosszat. *Bland* kisasszony szép, *Bland* kisasszony fiatal, a hangja — a hangjáról költeményeket lehetne írni. És mégis elbocsátották!

— Valami van a dolog mögött! (Es muss etwas dahinten stecken!) — mondták osztrák testvéreink és elkezdtek nyomozni.

Két napi nyomozás után kiderült, hogy — tényleg volt valami az ügy mögött.

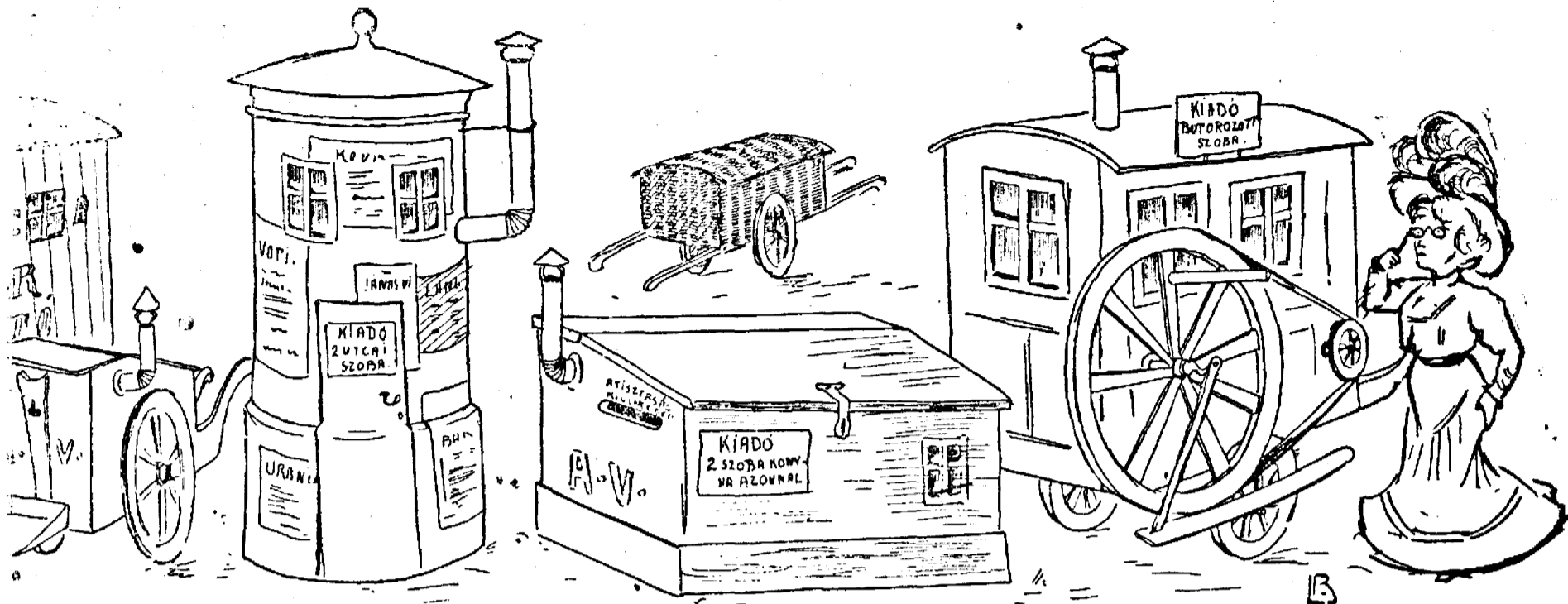
Nemrég udvari-bál volt a Burgban. Az udvari-bál Bécsben nem olyan ritka madár, mint nálunk, gyakoribb, szélesebbkörű és fesztelenebb a Budapesten tartott udvari-bálnál.

A legutolsó bálon ott volt *Bland* kisasszony is. Ott voltak bárók, grófok, hercegek és ott volt — a bécsi udvar egyik jól ismert kiskoru főhercege is . . . Éjjel felé, mikor már nagyon vidám volt a hangulat, a kiskoru főherceg meglátta a szépséges *Bland* kisasszonyt. Tekintetét és lépteit feléje irányította és közelről is szemügyre vette a bájos primadonnát. A kis herceg csak nézte, nézte *Bland* kisasszonyt, gyönyörű szemét, alabástrom keblét, karcu termetét és így tovább, és így tovább . . . Szóba elegyedett vele, udvarolni kezdett neki, mind közelebb huzódott hozzá és egy önfeléd pillanatban mepcsipte. Nem a kezét csipte meg, nem az arcát, még csak nem is az alabástrom vállát, hanem, óh Caruse, Caruso, ne hagyj el! . . .

Bland kisasszony, aki erényes nő, kissé meglepődött a merész mozdulaton. A kiskoru herceg pedig meg akarta ismételni merényletét. Most jött a botrány. *Bland* kisasszony kipirult arccal a legkome-lyabb gorombaságokat rebegte a hercegnek, azután pedig jobbkezét fölemelve, — arcul legyintette a kiskoru főherceget, a koronás ösök egyik legfellebbebb unokáját. A fiatal ur könyezett, szaladt a papájához, *Bland* kisasszony szintén könyezett és sietett haza a mamájához.

Minek cifráznók? *Bland* kisasszonnyal felbontották a szerződést. Amikor négy nappal azelőtt — utoljára — föllépett az Operában, a közönség tüntető óvációkban részesítette. Számtalanszor hívták a függöny, sőt a vasfüggöny elé, virágokkal halmozták el és még az utcáni felytatódott a művésznő ünneplése . . .

Inség-lakások.

Lakóknak rosszul megy sora, — pusztít a házbér-uzsora; — nincs érző háziur sehol, — ki ádázul nem stájerol; — emeli mindenki házbérét, — szívja a polgároknak vérét, — akár van, akár nincs helyén, — minden fertálynak elsején. — hideg télviznek táján, — csip egyet a husán, a máján.

Ezek miatt, — kivész az eddigi divat; — mind kevesben lesznek, a kik — a lukszust megengedhetik, — hogy ami még szokás manap — kóházak hűsén lakjanak. — A la-

kóknak több mint fele, — egy év se telik el bele, — sőt egy házbérfertály mulva — az *utca* lesz részorulva.

És szervezik, szem'átomást, — az utcán az inséglakást. — Lakás az utca közepe. — a közsörüs gyártelepe, — a butorszallító szekér, — három kövér család befér, — s végig az Andrássy soron — lakás minden plakát-torony; — Hogy ne pusztuljon senki el, — arra a hatóság ügyel; — vigaszt lel a hordár családja; — a lakása az utcaláda; — És így tovább,

így véges végig, — a lehetlenségig: — lakás már a maróni páholy, — és diszkrét házikók zugából, — a reform teljessége végett — kiűzik az agg nénikéket.

És egy nagysága, szende, fess, — az utcán így helyet keres; — végül kap egy kis lakáson, — ott: az ejektor-állomáson. — „Kedves kis fészek, mondhatom, — és szinte csoda, oly potom. — Telik benn két és fél szobára, — s *hatszáz forint* csupán az ára.“

Temetkezési reformok.

A tanács javaslata.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 15.

Aradváros tanácsa egy olyan reformtervvel foglalkozik, amelynek megvalósítása nem a közel jövő dolga. Minthogy sok tekintetben a társadalomnak gondolkodását van hivatva alaposan megváltoztatni, hosszú idők kellenek megérleléséhez.

A nagy eszmék, amelyekről a közönség az iskolai felfogás megszokottságánál fogva századokon át azt hiszi, hogy valamely szobatudós agyának spekulatív munkája, rendesen a kor és az abban élő emberek gazdasági szükségleteiből fakadnak.

Ezen nézőpontból tekintve a reformokat általában, sokkal enyhébben bírálhatjuk el azok újszerűségét, a tradícióktól és az eddig vallott felfogástól való elütéseiket és nagyon sok köny. sőt vér maradt volna ontatlan, ha azok, kik tisztán hatalmi féltékenységből vagy anyagi érdekből állanak szembe az újítással, nyíltan bevallják ezt és nem törekednek a haladást felforgatásnak, az erők eltulodását és természetes újbóli elhelyeződését forradalomnak deklarálni.

A tanács reformtervei sok szállal kapcsolódnak bele a temetés pietásához fűződő és vallott felfogáshoz és ezért bizonyára sok helyütt ellenkezésre is fognak találni.

Azonban nyugodt megfontolással, higgadt átérzéssel ezek a kérdések is végeredményükben pénzkérdéseknek minősítendők s a tanács e sorban azért foglalkozik velük, hogy a város anyagi helyzetén javítsa, másodsor, hogy a közegészségügyet tegye tökéletesebbé.

Az érdekes reformokról a következő tudósításunk szól:

(Temetői ravatalozás.)

A temető halottsháza, amely Arad meg-növekedett lakossága halálozási százalékának már nem felel meg, feltétlenül átalakításra szorul. Az átalakítás költségei meglehetősen tekintélyesek és kérdéses, vajjon a kibővítés után megfeleli-e a higiénia követelményeinek? A halottas ház tudvaleg nagyon közel van a temető-őr lakásához. Ezzel összefüggésben a temető-rendezés többi kérdése is megoldásra vár. A különböző bizottságokat már foglalkoztatták ezek az ügyek s azok megoldására többféle terv merült fel, amelyek azonban kiinduló pontjukban mind abban egyeznek meg, hogy a temető kérdését a modern higiénia-nak megfelelő módon kell megoldani.

A város szükségét látta annak, hogy már most egybegyűjtse az erre vonatkozó anyagot és a tanács tárgyalás céljából a külföldi városok ilyenmő szabályrendeleteit meg is szerezte.

A gazdasági szék legutóbbi ülésén a temetői kertészettel kapcsolatban, amelyet a város házi kezelésbe akar venni, is szó esett a temetés rendezés körébe eső reformokról.

A már említett szempontokat tűzve szem elé, első sorban a temetői ravatalozás az a mód, amely az általános higiénia megjavítását szolgálja.

Arról nem is szólva, hogy járványok idején kötelessége a hatóságnak a temetői kötelező ravatalozást hivatalból elrendelni, de Aradon még igen sok esetben indokolt. Ismert tény, hogy a lakásokkal tulzsufelt házak száma elég nagy; sőt már számos olyan ház hívja ki ezt az intézkedést, amelynek udvarán a temetési szertartást elvégezni egyszerűen lehetetlen, mert oly szűkek az udvarok, hogy Budapesttel ebben a tekintetben bátran felvehetjük a versenyt. Mégis elég gyakran, hogy a temetési szertartás ünnepélyes csendjét és áuitatát, a gyászoló családtagok zokogó sirását egy-egy ko-

csis hangos káromkodása, a részeg ember garádálkodó magaviselete zavarja meg, mert a szertartást — az utcán kell végezni.

A temetői ravatalozás ezt a kulturálamba sehogy sem illő, a vallásos kegyelettel ellenkező s a halál fenséges gondolatát utzó jelenetekkel zavaró állapotot mindenkorra megszüntetné.

A kegyeletet határozottan intenzívebbé tenné azáltal, hogy a súlyos betegség alatt elcsigázott családban nem költené a halottnak két napos folytonos szemlélése azt a titkos óhaj: bár már megszabadulnának ettől a terhertől.

A közegészségügynek pedig mekkora szolgálatot tenne, arról vitatkozni felesleges.

Ha a nagyközönség az átalakított temetői halottas ház ravatalozó helyiségekben nemcsak a rideg, hivatalos apparátus működését látja, majd akkor könnyen megbarátkozik a kötelező ravatalozás gondolatával is, amely a temetői ravatalozásból tovább lesz fejleszhető.

(Hatósági temetkezés.)

Későbbi terv, de már ma behatóan foglalkozik a tanács a hatósági temetkezés megvalósításával. A magán-temetkezési vállalatok megváltásával, egyedül a városnak lesz joga temetni. Nem kisebb municipium, mint Bécsvárosa valósította meg ezt az eszmét, még pedig azért, mert a szegények eltemetése akkora tétellel szerepelt a város háztartásában, hogy erre egy új jövedelmi forrást kellett találni. Aradváros tanácsa szükségesnek látta, hogy a bécsi szabályrendeletet beszeresse s ennek alapján, a helyi viszonyokhoz alkalmazva fogja kidolgozni rendelettervezetét.

A városi temetkezés természetesen o'csóbbá tenné a temetést, dacára annak, hogy tekintettel lesz a társadalmi osztályok igényeire s egyáltalában nem érinti még a legtávolabbról sem a vallásfelekezetek szokásos szertartásait.

A pénzügyi eredmény, amit ettől vár a tanács, tetemes megkönnyebbítést jelentené a polgárságnak s ebből a szempontból ítélendő meg a kérdés, amely Magyarországon eddig még sehol sincs megvalósítva.

(Temetkezési illeték.)

Itt adunk helyet *Hirschl* Zsigmond aradi polgár egy levelének, melyben egy életrevaló ideát vet fel s amely felett a város pénzügyi körének gondolkozniok érdemes.

Ismét azon töri fejét — mondja a levélíró — Aradváros pénzügyi hatósága, mi módon huzzák ki a kátyuba rekedt város szekerét. A legkülönbözőbb tárgyakat igyekeznek adókkal sújtani s észrevétlenül mennek el olyan objektum mellett, a mi évenként elég szép jövedelmet hajtana a városnak, anélkül, hogy a gyűlölt „adó” fogalom tapadna hozzá. Mert nem nevezhető adónak az, amit az ember önkéntesen fizet.

A fényes temetkezések után kivethető illetéket értem ezalatt.

Az illeték kiszámítása, behajtása, ellenőrzése nem okozna költséget, mert a temetkezési vállalatokat kellene kötelezni ezek fizetésére. A város legfelsőbb egyik közegével hessenként egyszer ellenőriztetné a vállalkozó könyvelt.

Feltéve, hogy a város ilyen illeték szedése kormányhatósági engedélyt nyer, akkor a következő módon volna az kiróvandó:

Kétszáz koronáig a temetés illetékmentes.

200—400 koronáig 20 korona.

400—600 „ 40 „

600—800 „ 60 „

illeték lenne kivetendő. Minden további kétszáz korona husz koronát fizet a városi pénztárba.

Ha ezen az alapon ez megvalósítható, akkor ez ellen panasz nem emelhető, mert mindenkinek, illetve a hátramaradtoknak akaratától függ, hogy milyen költséggel rendezi a temetést. És aki például 800, vagy 1000 koronát költ temetésre, az nem számít 40 vagy 60 korona költséggel. **Dráma a vonaton.**

Egy apa rémtette.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 15.

Tegnap rémes dolog történt az aszóni vasúti állomáson. Egy utas, kinek személyazonosságát eddig nem sikerült még teljes bizonyossággal megállapítani, őt esztendő kis fiát kidobta a robogó vonat ablakából. A rémtettet a vonat egyik női utasa vette észre, aki az éppen teljes gőzre váltó vonat valamelyik második osztályu kocsijának folyosóján állott.

A kis fiúcskát fölleltek a töltés mellett. Ájult állapotban hozták a gyorsvonatra az éj jel a szerencsétlen fiúcskát. A gyermek atyját még Aszódon leirtottatták. A budapesti mentőegyesületet már előre táviratban értesítették, hogy a miskolci gyorsvonat sebesültet hoz. A mentőegyesület meg is jelent a keleti pályaudvaron s a kis sebesültet a Rókus kórházba szállította. A fiúcska elmondta, hogy *Iliczki* Bélának hívják s atyjával együtt Miskolcon szállt föl a gyorsvonatra. Aszód állomás előtt birtelen megragadta és az ablakon át ledobta a gyorsvonatról.

Még az éj folyamán megoperálták a gyereket. A bal lábcsakája törött el bokán, azt leametsztették.

Délután föl kettőkor kereste föl a szerencsétlen gyermeket édes anyja, *Iliczki* Isidorné, aki *Kormos* Alfrédnél, a *Magyar Pénzügy* szerkesztőjénél nevelődő s aki csak reggel a lapokból tudta meg, mi történt gyermekével.

A kórterem ajtaja előtt állók megkérdezték, vajon mit gondol, miért követte el férje ezt a kegyetlen tettet, mire az asszony szomorú sóhajjal azt felelte, hogy férje tulságosan ideges és ő is sokat szenvedett mellette.

Hangosan sokogva borult a kis gyermek kórágára a teljesen megtört anya.

A sokat szenvedő fiúcska kezelt összekulcsolva könyörgött anyjának, hogy vigye el őt a kórházból.

Elmondotta az anyja kérdésére, hogy atyja a vasuton nyugodt volt, sem vele, sem mással nem civakodott.

— Inkább pusztulj el drága magzatom, mintsem emberek csufjára nyomorék légy, kiáltott magánkivül *Iliczki*né, aki aztán ájultan rogyott le fia ágya mellé.

A gyermek állapota éleveszélyes.

Köd.

Ma Aradon valóságos chlumy i köd uralkodott. Nálunk ez fölösleges: eddig köd nélkül is elvesztettük valamennyi csatánkat.

Az aradi pénzpiac mérlege.

Beszédes számok.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 15

Az aradi nagyobb pénzintézetek immár valamennyien közzétették mérlegüket s részben meg is tartották évi közgyűléseiket, amelyeken a múlt évi üzleteredményekről beszámoltak. A pénzintézetek ügyvezetésének könnyedségére vall, hogy február közepére már valamennyi közzétette számadásait, annak dacára, hogy némelyik vidéki fiókok jelentését kénytelen bevárni.

Ezek a zárószámadások együttevén Arad pénzügyi életét, gazdasági tükörképét adják, amelyeket bizonyára nem elegendő általánosságban ismerni, hanem érdemes annak egész pontos összeállítását megismerni, hogy a múlt év gazdasági fejlődése tisztán álljon előttünk.

Az alábbiakban Arad pénzintézeteinek mérlegeiből összeállítjuk az aradi pénzpiac 1907. évi mérlegét s annak csoportosított adataiban bemutatjuk Arad pénzügyi helyzetét.

Elsőben az aradi pénzintézetek saját tőkéit mutatjuk ki:

	Rés v. tőke	Tartalékok
Aradi Első Takarékpénztár	1.500,000	3.584,862
Arad csanádi gazdasági takarékpénztár	4.000,000	3.294,649
Aradmegyei takarékpénztár	900,000	2.495,952
Aradi Polgári Takarékpénztár	1.800,000	810,827
Aradi Ipar- és Népbank	1.500,000	813,869
Victoria hitelsintézet	1.200,000	921,696
	10.900,000	11.921,855

Az aradi pénzintézetek tehát közel huszonhárom millió korona saját tőke fölött rendelkeznek, ami kétszázötvennél biztos fundamentuma Arad gazdasági életének.

Megjegyzendő, hogy a fenti összegből, az arad csanádi gazdasági takarékpénztár új kibocsátásainak összege, 3.500,000 korona csak az év végén fizettetett be, az tehát csak a folyó év pénzforgalmában kezd meg tulajdonképeni szerepét.

Hegymás mellett tüntetjük ki az aradi pénzintézetekben elhelyezett betétek kimutatását s azon összegeket, amelyekkel a pénzintézetek

viszlesszámítás, engedményezett jelzálog-kölcsönök és forgalomban levő záloglevelek címén tartoztak.

	Betétek	Viszlesszámítás és más tartozások
Aradi Első Takarékpénztár	16.140,974	8.352,840
Arad csanádi Gazd. Takp.	14.317,715	5.041,217
Aradmegyei Takarékpénztár	14.501,457	8.405,189
Aradi Polgári Takarékpénztár	4.989,274	9.279,455
Aradi Ipar- és Népbank	5.313,179	5.767,363
Viktória hitelsintézet	6.003,705	2.676,406
	61.266,304	39.522,450

Arad pénzintézetei tehát hatvanegy millió korona betétet kezelnek, amelyvel az aradi pénzpiac a vidéki városok között a legelső sorában áll.

Az itt következő kimutatás a pénzintézetek által kiadott kölcsönök állását mutatja ki. Az első oszlop a váltó tárcák állását mutatja, a másik egybefogva a jelzálog-kölcsönöket, a folyószámla, a községi, értékpapírzálog és egyéb kölcsönöket.

	Jelzálog- és Váltótárca	egyéb kölcs.
Aradi Első Takarékpénztár	16.836,719	11.625,955
Arad csanádi gazdasági takarékpénztár	12.706,838	13.854,807
Aradmegyei takarékpénztár	12.207,520	13.069,813
Aradi Polgári Takarékpénztár	9.036,233	5.746,961
Aradi Ipar és Népbank	7.565,806	4.414,352
Viktória Hitelsintézet	8.362,509	1.480,958
	66.715,625	50.192,886

A két számcsoport együttevén közel száz-tizenhét millió koronát tesz ki; ennyivel vesznek részt az aradi bankok Arad és környéke gazdasági tevékenységében. Orvendetes adat, hogy a mobil, váltótartozások végösszege jelenősen nagyobb, mint a jelzálog és folyó számla tartozásoké.

Az elért tiszta nyereségek csoportosítása pedig a következő:

	Nyereség
Aradi Első Takarékpénztár	512,219
Arad csanádi Gazd. Takarékp.	301,715
Aradmegyei Takarékpénztár	351,093
Aradi Polgári Takarékpénztár	251,123
Aradi Ipar és Népbank	191,874
Viktória hitelsintézet	185,566
	1.793,590

Az egy millió és nyolcszáz ezer korona összeg már az évben előreláthatóan lényegesen emelkedik, mert az intézetek jóval nagyobb saját tőkével kezdik meg a folyó évet, mint a tavalyit.

A pénzpiac tulajdonképeni mérlege csak mindezek után következik. Összegyűjtése a főnti tételek végösszegeinek és annak összehasonlítása az 1906. év végén kimutatott eredményekkel. Ezt az összehasonlítást — a könnyebb áttekinthetőség kedvéért, — kerékszámú milliók és százszázévekben foglaljuk össze.

	1907. dec. 31.	1906. dec. 31.
<i>Az aradi pénzintézetek</i>		
Saját tőkék	22.8	16.6
Betétek	61.2	59.—
Tartozások	39.5	45.8
Váltó- és egyéb kölcsönök	116.8	111.4
Tiszta nyeresége	1.7	1.5

A valóságban ez az összehasonlítás mutatja meg a múlt év orvendetes eredményét és tesz bizonyosságot arról, hogy a pénzkrisis idejét milyen könnyen állta meg a pénzpiac. A pénzintézetek saját tőkéi emelkedtek; két millió emelkedést tüntetnek föl a betétek. Hogy Aradon hitelmegszorítások és hitelmegvonások nem történhettek, azt illusztrálja, hogy a bankok kölcsön állománya közel öt millió koronával növekedett. Mindannál orvendetesebb, hogy az intézetek tartozása, főként viszlesszámítások jelentősen csökkent, összesen hat millióval, noha a pénzintézetek számára ennél sokkal hatalmasabb összegű viszlesszámítás lett volna rendelkezésre; azonban az intézetek mind jobban a maguk erejére, a saját tőkéikre támaszkodnak.

A kétszáz ezer koronás nyereség-többlet is inkább tudható be ezen körülményeknek, mint a múlt évben uralkodott magasabb kamatlábnak.

Az aradi hitelélet képének teljességéhez még egy hiányzik: az osztrák-magyar bank aradi fiókjának a leszámítolásra vonatkozó számai, amelyek nagy összeget képviselnek. Ez csak később, a jegybank összes számadásaiban kerül nyilvánosságra. Azonban a fenti számcsoporthoz enélkül is élénken jellemzik a kereteket és hivatáskört, amelyet Arad pénzpiaca betölt.

Elitét művésznők.

Tegnap az operaház két kiváló művésznőjét ítelték el. Krammer Terézt Bécsben, Szoyer Ilonkát pedig Aradon.

Szöktetés a zárdából.

A színész esküje.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 15.

Tavaly nyáron szenzációs leányszöktetési kísérlet történt egy fővárosi zárdában. A szöktető László Miksa, színészi nevén Salgó Béla volt, aki a fiatal, tizenöt éves Schneider Margitot akarta a zárdából megszöktetni. Salgót néhánny hétre az eset után letartóztatták.

A letartóztatásnak igen érdekes története van. Három vagy négy évvel ezelőtt egy riaces színész banda ütötte fel sátorát egy bácsme gyel községben. A társaság hősszerelmese Salgó Béla volt, aki oly kitűnően játszotta el Romeo szerepét, hogy a falu leggazdagabb asszonya, özvegy dr. Schneider Kornelné menten beleszeretett a színészbe. Salgó rávette az asszonyt, hogy tegye pénzé minden vagyonát és vándoroljon ki vele Amerikába.

Az asszony hajlott a csábra és kis, serdülőfélben levő Margit nevű leányával együtt áthajóztak az új világra. Itt egy kis bording-houset (szálloda) nyitottak, amely állítólag egész csinos jövedelmet hajtott. Tavaly az özvegy doktorné megbetegedett és meghalt. Salgó e közben annyira megszerette a kis Margitot, hogy amikor a zombori árvaszék visszakövetelte az árván maradt leánykát, ez ellen kézzel-lábbal tiltakozott. Esküt tett a newyorki gyermekbírósnak előtt, hogy ő dr. Schneidernével törvényes házasságra lépett s így a gyámság joga őt illeti meg. Esküje dacára azonban az árvát mégis elvették tőle s a gyámhatóság a tizenöt éves leányt egy budapesti zárdában helyezte el.

Salgó hirtelen eladta a szállodát, baha jött s megakart szöktetni a leányt, de a kísérlet nem sikerült. Azután a zombori árvaszék azon a címen, hogy Salgónak élő törvényes felesége van, tehát amikor Schneiderné törvényes férjének váltotta magát, nem mondott igazat, hamis eskü büntetése miatt feljelentést tett a színész ellen. Ugyisintén sikasztás vádjával is illették, azt állítva, hogy a gazdag özvegy minden vagyonát elsikkasztotta.

A letartóztatott színész védője, Perl Soma dr., az utóbbi vádról bebizonyította, hogy az alaptalan s ezért Salgót csupán a hamis eskü miatt helyezte vád alá a vádtanács. Ezt az érdekes pört ma tárgyalta a budapesti törvényszék. A vádlott asszal védekezett, hogy őt nem rendes bíróságnál hallgatták ki és nem eskü alatt. Azt is bizonyítani akarta, hogy az anyja halála után többször tett intézkedést az iránt,

hogy az árván maradt leányt visszahozzák Magyarországra.

A bizonyítási eljárás befejezése után a bíróság a vádlottat felmentette a vád alól.

Linek.

Nevető arcok botlanak egymásba a korzón, a minorita templomon innen és túl. Ebben a szomorú városban, a hol egyforma sorsban él, a ki drágasági pótlékot kap, és az, a kinek pótláddal kell megfizetni, ezekben a gyászos politikai viszonyokban, — az embereknek olyan nevetni való kedvük van? Vagy azért nevetnek, mert ugyis már mindegy?

Az általános mosolygásnak határozott oka van. A minorita épületben, a Weisz és Klein cég társaság szobáiból árad ki a fagyos télbe ez a meleg derű: ott, a hol Linek Lajos karrikaturái, királyi humort rejtő torzképei vannak összegyűjtve. Politikai korszakok vonulnak el ezekben a karrikaturákban, a szabadélvipart aranykora, a darabont-éjszakák, majd a koalíciós uralom félszeregei. Más-más elvek, idők, emberek, — s a rajzokban egy a közös vonás: a művészet és a szatíra.

Linek mester rajzai, az élelapokban régóta csemegéi voltak a magyar olvasó közönségnek. De most, az eredeti torzképek a közvetlenség egész erejével tették meg az aradiakat Linek rajongóivá. Egy gyöngye pillanatban, a mikor maga is el volt bájolva az aradiak szeretetétől, — revanche-t kértünk ezért.

— Megtehetne, művész, az aradiaknak valamit. Eddig mindig másokat rajzolt meg. Rajzolja meg az aradiaknak — önmagát!

A művész nevetett erre:

— Magamat? Kissé bajos.

— Miért bajos?

— Hogy magamat karrikirozzam: arra nincs szívem. Ha pedig hiszelgek magamnak, a publikum nevet ki.

— Talán lehetne középutat találni.

S Linek leült s néhány pillanat alatt megcsinálta a középutat. Lerajzolta önmagát, se torzítva, se szépítve. Abban a természetes mosolygásban, amely erre a kívánságra az arcát elleperte, s amelylyel e hasábról a közönség felé nevet, mintha mondaná:

— Vajjon a rajzaimra kíváncsiak-e jobban Aradon, vagy — az ábrámatra?

Bánffy Dezső a delegációról.

A katonai kérdések.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, február 15.

Bánffy Dezső báró ma rövid, de vélt kritikát mondott a magyar delegáció működéséről. Karrikaturának nevezte, amelyet nem lehet komolyan venni. Sok igazságot vágtak már a koalíció fejéhez, de ennél találóbbat még nem.

Mai távirataink:

Bánffy kritikája a politikáról.

A mai lapok egynémelyike azt híreszteli, hogy Bánffy Dezső báró visszavonul a politikai élettől. Egy hírlapíró megkérdezte Bánffy-t, hogy mi igaz ebből a hírből és ezt a választ kapta:

— Az egészből egy szó sem igaz. — Felhatalmazom, hogy önnek tetsző formában cáfolja meg ezt a híresztelést. Napok óta kint sem voltam a házból és ilyesmiről senkivel egyetlen szót sem váltottam.

Eles kritikával illette Bánffy a delegáció működését:

— Erről a delegációról nem is nyilatkozom. Ez karikatúra, melyről komolyan nem lehet beszélni. Azokon, amik most Bécsben történnek, az ember legfeljebb nevet, de nem beszél róluk.

Nyilatkozatok a katonai kérdésekről.

A mai nap folyamán a koalícióhoz tartozó több képviselő nyilatkozott azokról a delegációban felhangzott beszédekről, a melyekben Nagy Emil és társainak a katonai kérdésekre vonatkozó nézeteiket adták elő.

Bakonyi Samu azt mondta, hogy az utolsó általános választások a katonai kérdések úgy nevezett kikapcsolásának tudatában folytak le. Ez azonban nem jelentheti azt, hogy a jelen országgyűlésen, ha alkalmunk nyílik a függőben maradt dolgok kedvező elintézésére, hogy ezt az alkalmat meg ne ragadjuk. Ha nem tenénk, ez végzetes meggondolatlanság volna. Abban mindnyájan egyetértünk, hogy a megoldásnak olyannak kell lennie, amely a függetlenségi politika sérelmére nem szolgálhat.

Földes Béla a katonai kérdéseket kevésbé tartja aktuálisnak. Csak egy tényező van, ugymond, amelynek jól felfogott érdeke, hogy a kérdést aktuálissá tegye, ez a tényező a hadügyi kormányzat, mert kedvezőbb helyzet, mint a mostani, alig képzelhető el.

Leszkay Gyula, a függetlenségi-párt háznagya szerint, ha most újból felvetik a katonai kérdéseket, megoldásuk csak egy módon lehetséges: az összes nemzeti követelések teljesítésével. Hogy melyek ezek, azt a nemzet a koalíciónak a királyhoz intézett feliratában precizizotta.

Lovász Márton véleménye szerint nem lehet apodiktikusan kijelenteni, hogy a kérdés nem időszerű. A mi szempontunkból jobban szeretnénk, ha csak az új parlamentben kerülne e kérdés megoldására a sor, mert minél tovább húzódik a katonai kérdés megoldása, annál szorultabb helyzetben lesz a hadügyi vezetőség és annál több nemzeti engedményt lehet a magunk számára kikényszeríteni.

Tóth János közoktatásügyi államtitkár nemcsak a kérdést magát, hanem még az

ez iránt feltett kérdést sem tartja aktuálisnak.

Zboray Miklós, a néppárt tagja azt hiszi, hogy ha a hadügyi vezetőségben megvan a készség a katonai kérdéseknek a magyar nemzeti követelések számbavételével leendő megoldására, úgy semmi akadály nincs annak, hogy ez a megoldás az átmeneti időszakban megtörténjen. Ha azonban a nemzeti követelményekből semmi sem valószínűsíthető volna meg, úgy jobb a státuszkvó fentartását szó szerint értelmezni.

A horvát választások.

Amint már jeleztük, a bécsi tanácskozások alkalmával megállapította Rauch Pál báró a horvát választások idejét. Február legvégére tüzték ki a választásokat, míg a tartománygyűlés március 12-én ül össze. A megállapodás hírére fokozottabb erővel indult meg egész Horvátországban a választási küzdelem. Panaszok jönnek az iránt, hogy a terrorizmus minden eszközét felhasználják és éppen ezért a kormány alig néhány unionista mandátumra számíthat. Mint biztos forrásból értesülünk, a választások ilyen kimenetelének újabb házfelosztás lesz a következménye.

A katonai kérdések.

Bécsből jelentik: A *Neue Frei Presse* ma esti lapjában közli, hogy *Schönaich* hadügyminiszter az osztrák delegáció egyik legközelebbi ülésén fel fog szólalni, hogy részletesen ismertesse a hadügyi vezetőségnek felfogását a katonai kérdésekről. *Lovászy, Bakonyi* és *Hoitsy Pál* delegátusok beszédei, amelyek a magyar delegáció utolsó ülésén elhangzottak, azt mutatták, hogy a függetlenségi párt táborában erős a vágy a katonai kérdések mielőbbi megoldására. Magától értetődik, hogy a hadügyi vezetőség is szeretne véget vetni a problémának, amely a hadsereg harcképessége szempontjából káros. A függetlenségi párt több előkelő tagjának engedékeny hajlamából következhetne sikeresülni fog elfogadható katonai kiegyezést kötni.

TARKASÁGOK.

*

A hülyeség. A lapok hirdetési rovata gyakran tanyája a humornak. Nemrégben például a következő című hirdetés jelent meg egy fővárosi lapban:

A hülyeség gyógyítható!

A cím után következett a bőséges magyarázat. De ez nincs összefüggésben történetünkkel, amely ott kezdődik, hogy egy vidám újságíró kollégánk kivágta a lapból a mulatságos reklámot és — némi előzárattal — azon ismerősöknek mutatta fel, akik nem a legnagyobb kegyben álltak nála. A hecc természetesen tréfás jellegű volt, tegnap azonban komoly jelleget öltött. Újságíró kollégánk ugyanis borítékba tette „a hülyeség gyógyítható!” című reklámot és beküldte azt egy jogász ismerősének.

Az ilyen megtisztelt urnak hosszúra nyult az arca, miután hasonló trefákat nem szokott eltűrni. Az első felhevülés után nyomban segédet küldött újságíró kollégánkhoz, hogy vonják felelőségre, vajjon komolyan gondolja-e a dolgot?

A felelőségre vont újságíró tudtára adta a jogász megbízottainak, hogy a választás ma fogja megadni. Ma azután a következő levelet intézte a provokáló félhez:

„Mélyen tisztelt uram! Ünneppélyesen kijelentem, hogy uraságotat nem volt szándékomban megsérteni, miután azt, hogy a hülyeség gyógyítható nem gondoltam komolyan.”

Hogy lesz-e ezek után folytatása az afférnek, azt ebben a pillanatban még nem tudhatjuk.

*

Leövey Széchenyi studiuma Leövey Leó, a közismert komikus a napokban három vastag könyvvel a hóna alatt jelent meg a Központi-kávéházban.

— Miféle könyvek ezek, mester? érdeklődött egy színészbarát.

— Széchenyi művei: A Hitel, a Világ és a Stádium — adta meg a felvilágosítást Leövey.

A színészbarát tovább érdeklődött:

— És maga ilyen komoly könyveket olvas? Azt hittem, hogy csak szindarabokat tanulmányoz.

— Kedves barátom — szólt mosolyogva Leövey — ez a három könyv egy szimbolum. Az én életem szimboluma. Olyan stádiumba jutottam ugyanis, hogy nincs többé hitel. Lássá, ilyen a világ.

Linek a delegációról.

Bánffy Dezső báró ma karrikaturának nevezte el a jelenlegi delegációt, amelyen csak nevetni lehet. Miután karrikaturáról van szó, felkerestük a legkiválóbb szakértőt, *Linek* mestert, aki így nyilatkozott:

— Jiltakozom az ellen, hogy a delegációt karrikaturának nevezzék, miután a karrikaturában is kell artistikumnak lenni. Azt azonban koncedálom, hogy nevetni lehet rajta.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Vasárnap: Délután Kaméliás hölgy, színmű. Este Huszárcsiny, népszínmű. Hétfő: Patachon, vígjáték. Kedd: Rang és mód, színmű. Hunyady József jubileuma. (B. bérletszűnet.) Szerda: Szabin nők elrablása, bohózat. Nyáray Antal vendégfőléptével. (A bérlet.) Csütörtök: Vig özvegy, operett. Nyáray Antal vendégfőléptével. (B. bérlet.) Péntek: Bálkirálynő, operett. Bemutató előadás. (C. bérlet.) Szombat: Bálkirálynő, operett. (A bérlet.)

* *Ali Baba és a negyven rabló.* Nagyszerű előadás lesz hétfőn a Uránia színházban. Az *Ezeregy éj* egyik gyönyörű meséje *Ali Baba* és a negyven rabló zenés felolvasás kíséretében kerül színre. Nagy hatása lesz ennek a ritka érdekes előadásnak, mikor a tündéri képet hangulatos zenekísérettel mellett magyarázza a felolvasó érdekesítő előadása. Az *Ali Baba* csak hétfőn és kedden kerül előadásra.

* *Hunyady József jubileuma.* Kedden szeretetteljes ünnepség lesz a színházban. Ekorra tervezték Hunyady Józsefnek, a színház kiváló művészeinek a tiszteletadását. A kiváló művész a *Rang és Mód* című drámában lép fel és egyik legjavasabb szerepében ünnepli meg színészi pályafutásának harmadik éves évfordulóját. A jubiliaris előadás keretében a színház kedves meglepetésben fogja részesíteni művész-társait.

* *Linek kiállítás.* *Linek* Lajos kiállítását a *Weiss és Klein* cég meleti helyiségében vasárnap egész nap nyitva van és díjtalanul megtekinthető.

* *Nyáray Antal Aradon.* A jövő héten kétféle érdekes est lesz az aradi színházban. *Nyáray Antal*, a színház volt jeles művésze aki jelenleg a budapesti Modern színház kedvelt tagja, két estén fog vendégszerepelni, sikereinek régi színhelyén, az aradi színházban. Szerdán este *Nyáray* a *Szabin nők elrablása* című pompás bohózatban lép fel és *Retzei* színházigazgató szö-

repét járja. Csütörtökön pedig *A vig özvegy* *Daniló gróf* szerepében lép föl.

* *Az Uránia műsora.* Vasárnapra olyan műsört állított össze az Uránia-színház igazgatósága, mely díszére válik ennek a nagy népszerűségű színháznak. Drámák, kacagtató bohózatok, színes képek nyújtanak olyan szórakozást, aminőről az Uránia működése előtt fogalmunk sem volt. A közönségnek, különösen vasárnapokon valósággal nélkülözhetetlen szórakozásává lett az Uránia színház, ahol minimális pénzért tengernyi élvezetben van része. A vasárnapi műsornak nincs egyetlen olyan képe sem, melyet a többi rovására kellene kiemelni, valamennyi kép egyformán érdekfeszítő. Egy pompás és dicséretes újítást is honosítottak meg az Uránia-színházban. Az előadások alatt fenyőbillattal tezik kellemessé a színház levegőjét.

* *Culp Julia*, a kiváló énekművész nő holnap, vasárnap délután öt órakor tartja a Fehér Kereszt nagytermében hangversenyét, amely iránt igen nagy érdeklődés mutatkozik. A művész nő hangversenyének műsora a következő: 1. *Schubert*: Du bist die Ruh!, Suleika I., Schweizerlied, Ave Marie, Rastlose Liebe. 2. *Brahms*: Von ewiger Liebe, Immer leiser wird meinummer, Der Schmelied, Vor den Fenster, Feldeinsamkeit, Vergebliches Ständchen. 3. *Wolf H.*: Gesang Weylas, In dem Schatten meiner Locken, Du denkst mit einem Fädchen. 4. *Strauss R.*: Traum durch die Dämmerung, Heimliche Aufforderung. A zongorakíséretet *Edlinger Nándor* zongoraművész látja el.

* Az utolsó filharmóniai hangverseny műsorának három száma már meg van állapítva és azokból a próbák már serényen folynak. *Zellner* karmester és a filharmónikusok nagyban buzgózkodnak, hogy az ez idényben tartandó utolsó hangverseny, műsor és előadás dolgában az eddigi hangversenyeket felülmulja. Több oldalról megnyilvánult óhajnak eleget téve *Goldmark* nak „Falusi lakodalom” című gyönyörű szimfóniáját és *Grieg*-nek, a múlt év végén elhalt híres norvég zeneszerzőnek egy bájos suite-jét vették fel a műsorba, melynek befejezését *Beethoven* hatalmas „*Egmont*” nyitánya fogja képezni. A hangverseny március 8-án, vasárnap tartatik meg a „Fehér Kereszt”-szálló nagytermében.

* *Az Ördög sikere Bécsben.* Bécsből táviratozzák: A *Deutsches Volkstheater*ban ma este került színre *Molnár Ferenc*: *Az Ördög* című színműve. Az előadás iránt már napok óta rendkívül érdeklődés nyilvánult meg, úgy a mai, mint a holnapi estére az összes jegyek elkelték. A darab német fordításának munkáját *Diósy Béla* dr. és *Rajna Ferenc* végezték. A bécsi előadáson a darab még a budapesti és turini előadásnál is nagyobb sikert aratott. A színház az utolsó helyig megtelt az osztrák főváros előkelő főúri, politikai és művészvilágának tagjaival, jelen volt több még Bécsben időző magyar delegátus és számos budapesti író. A szerzőt minden felvonás után számtalanszor hívták a lámpák elé, a tapsoknak nem volt se vége, se hossza. A címszerepet *Krammer Leopold*, a bécsiek egyik legnépszerűbb művésze játszotta s egészen új felfogást produkáló alakításával egészen magával ragadta a közönséget. A női főszerepet *Marberg Lily* kreálta, akinek különösen a második felvonásbeli köpenyjelenettel volt rendkívül sikere. A bécsi kritikusok egyhangú véleménye szerint *Molnár* színműve a *Deutsches Volkstheater* idei kassza darabja lesz. A darabot a színház igazgatósága a példátlanul álló fenomenális siker után műsorra tűzte és már a következő héten háromszor adhatja elő. A szerző számos közörszót kapott és az egész estén át a főszereplők-

k el együtt állandó ünneplés központját képezte.

* Vasárnapi előadások. Holnap két előadás lesz a színházban. Délután Dumas híres színművét, a Kaméliás hölgyet játsszák a főszerepekben K. Kápolnay Juliskával és Kesztlerrel. Este egy eredeti népszínmű, Vahot Sándor Huszárcsiny-je kerül színre a főszerepekben Szt. Rontay Boriskával és Hunyadyval. A darabban a kar gyönyörű toborzót táncol, Sz. Rontay Boriska pedig szólótáncot mutat be.

* A jövő hét játékkrendje. A színház igazgatósága a jövő hét játékkrendjét érdekesen és változatosan állította össze. Hétfőn a Patachon című pompás francia bohózat kerül színre. Kedden Hunyady József jubileuma alkalmával a Rang és Mód című színművet játsszák. Szerdán és kedden Nyáray Antal vendégszerepel a Szabin nők elrablásában és a Vig özvegyben. Pénteken a Bálikirálynőnek lesz a premiérje. Szombaton másodszer kerül színre a Bálikirálynő.

A nap furcsaságai.

*
Ha a komikus politikus. — A primadonna és a politika.

A fővárosi artisták tegnap gyűlést tartottak.

Ezen a gyűlésen felszólalt Trébits Sándor, a Folies Caprice ösmert komikusa és hevesen kikelt az elen, hogy ők ép úgy szervezkedjenek, mint a többi munkások.

— Képzelmek el, — kiáltotta — hogy mi fog történni. Az fog történni, hogy megyek szépen az utcán és egyszer csak egy pincér rám szól: „szervusz elvtárs!” Hát nem borzasztó ez?

A pincérek nesztét vették ennek a gyöngye szellemeskedésnek és rögtön megmozdult a szervezetük, hogy az arisztokrata komikust emberségre tanítsák.

Erre azonban nem volt szükség, mert Trébits ur újeden a következő nyilatkozatot bocsátotta ki:

— Ezennel kijelentem, hogy a Schuller-féle vendéglőben tartott beszédemnek teljes tartalmát visszavonom, amennyiben az a szociáldemokrata pártra és a pincérek szervezetére vonatkozott. Azonkívül pedig bocsánatot kérek mindazoktól, akiket szavaimmal esetleg megsértettem. Nem volt szándékomban senkit sem megsérteni. Véleményem csupán az volt, hogy az artista ne legyen — politikus.

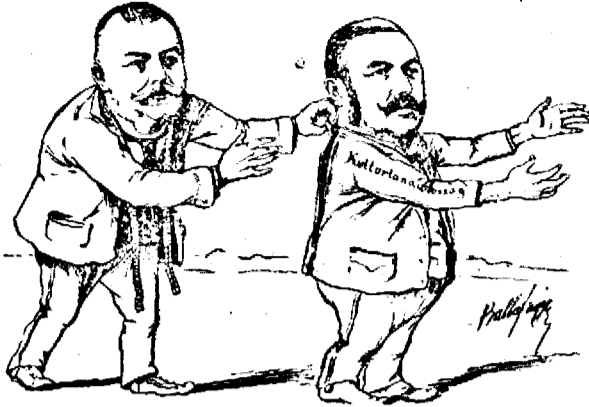
Teljes tisztelettel

Trébits Sándor.

Ezek után, természetesen, szent a béke.

*
A budapesti Folies Caprice egyik kedvence, Türk Berta kisasszony, duzzog. Nagyon megbántották. Egy német hetilap cikket írt ezen a címen: *Türk Berta und der Ausgleich*. Ml köze a kisasszonynak a kiegyezéshez, amelyről egy nagy országos párt állítja, hogy rossz. És mi köze a kiegyezésnek Türk Berta kisasszonyhoz, akiről pedig tisztelőinek és művésztársainak méltányolónak sokadalmat állítja, hogy a legjobb. A művésznő az újságcikket sajtópörölte *Kultnek* Jenő dr. ügyvéd útján. Hisszük, ismerve a bepörölt német újság szelid lelkületét, hogy teljes elégtételt fog szolgáltatni a megsértett művésznőnek s az új kiegyezés helyre fogja állítani a békét.

A kultur-zakkó.

A város szabója: Igy már aztán kitünően fog állani — Vincének!

Két nap hangulatai.

Írta: Obláth Mariska.

Valamikor, jó pár ezer éve, az ósvadon rengetegében kóborolva elindult egy ember, vagy az ember, asszony keresésére. És mikor rátalált a magáéra, zsákmányul ejtette, csakugy, mint a vadállatot egy-egy darab terméskő, vagy a két karja segítségével — egyre megy. Az asszony pedig végezte a maga hivatását, végezte és ámbátor statisztikailag nem volt kimutatva, azt kell hinnem, hogy boldog volt. Boldog, vagy csak megelégedett, így mondom, mert meghajtom fejem én is a filozófusi írott szó csipkebokra előtt és vallom szent áhitattal, hogy: abszolút boldogság nincs, mert minden csak illuzió, mely az első érintésre szertefoszlik... és így tovább, a megszokott sablon szerint.

— Nem tudom, jártas volt-e az ósaszony az önmegismerés nagy tudományában, analizálta-e valaha a saját érzelmét, de valamiképpen benne lehetett tudatában az önmaga boldogságának absztrakt fogalma, mégis csak megelégedett kellett hogy legyen sorsával, mert különben hogyan lehetett volna magvetője új életerős nemzedéknek, akik szaporodtak, gyarapodtak és évezredek multával megállapodtak bennünk.

Avagy csakugyan igaza van Lombrosso Paola kisasszonynak abban, hogy boldogság, vagy nem boldogság, csakis az intelligenciával járhat karöltve, igaza van-e mikor ezen az alapon építi fel a boldogság statisztikáját, külön osztályozva az intellektuálitást, műveltséget, vagy félműveltséget.

On, Lombrosso Paola és én, a szürke, névtelen kis vidéki tentanyaló — álljunk meg egy szóra. On, a világhíres tudós leánya valamelyik, talán az apja génuszától megihletett órában nekifogott, hogy az adatai nyomán, amelyeket Isten tudja milyen hosszú idő óta és milyen fáradtsággal gyűjtött, megállapítsa a boldog emberek arányzamatát. És most tegye a szívére a kezét, kisasszony és gondolkozzon. Gondolkozzon azon, hogy volt az ön életében is valaha olyan pillanat, amikor nem azt érezte belülről, amit szája mondott. Talán egy meggondolatlan állítás, vagy egy nagyon is meggondolt és átérzett szükséges hazugság, de volt; és lássa, ugyanigy vannak vele azok az emberek, a kiktől az adatokat összeszerezte. Az asszonyi fajta legnagyobb részének — tisztesség ne essék szólván magunkról — természetéből következik a hazugság. Belülről talán vad lázongás tombol, de kívül az ajkán az obligát mosoly: „pukkadjatok meg, én boldog vagyok.”

És lássa tovább, vannak emberek, akik azt hiszik magukról az egyik pillanatban, hogy tökéletesen boldogok, amikor minden tervük sikerül, a kívánságaik teljesednek, tavasz van, virágillat, napsütés, szép férfi, aranyos gyermekek, flatalság — ejh sohse halunk meg; aztán, nos aztán jön egy frontfordulat, a tervek balul ütnek ki, a férfi más nőt szeret, az anyagi gyermekek hazudósak, a virágillat főfájást okoz: egyszóval vége az illúzióknak.

Illúziókban élünk mindannyian. A boldogság is csak merő szíves beképzelés és mégis azt hiszem, hogy önnél, Lombrosso Paola, sok alapja lehet-e beképzelésnek.

Olaszország forró ege alatt, színes leány fővel a boldogság problémájával foglalkozni és számokkal bizonyítani, amit állít, számokkal, amelyek megbolondíthatják azt, aki közelebből nem ismerős velük, ehhez mélyeséges magábamerülés és nagy-nagy türelmes szeretet kell. A türellem pedig egyik fő alapvetője a megelégedésnek.

Oh, mi már nem lennénk ilyen türelmesek! Nálunk most furcsa világ van. Egyfelől biedermeieres lágy fuvalnaak járnak, a többé romantika, a szellemtelen rózsakoszorúk örök egyhangúsága erősen feltámadott és helyet kap a szallagcsokor, a rózsakoszoru, meg a csókolódzó galambpár a butorokon, a szobák falán, még a fehérneműek hímzésén is a boszantó változatlan-ságával dühbe borít, másfelől meg kiküszöbölődnek a langyosan lágy lelki megnyilvánulások és az emberek vérszomjajasan halálos ítéleteket mondanak ki és hurcolják szegény Husz Ábrahámot, csak az a kár, hogy nem Biedermeier stílusban felépített akasztófára.

Megáll az ember esze, mikor ilyen dologgal kerül szembe. Az akasztott ember, aki az utolsó lehellelével is azt jajongja, hogy ártatlan, s a többi ember, aki kész az ítéletével: „szörnyen nagy gazember ez a Husz, hogy az utolsó percében is, a vallási szentségére is hazudik.

Nagyképu és nem helyén való dolog volna most itt a halálbüntetés eltörlése mellett agltálni — nem is akarok. De mondom, megáll az ember esze, ha elgondolja van-e természet adta joga egyik embernek a másik életére törni, vagy csak a szabadságát is elvenni tőle. És mi joga nyul bele az az ember, akit államnak neveznek, a többiek életébe, mit rendelkezik vele és mit irányítja azt későbbre kiható módon is, ha az alárendeltek ökölnyi emberek is, ha tízenöt rongyos szedett-vedett kis cigány purdó is.

Husz Ábrahám ártatlannak mondja magát és mégis felakasztják. Jó, hogy az ártatlanság erősen szubjektív dolog, magát ártatlannak hihette, de a bírának nehéz büns volt ő, aki ember életeket oltatott ki és ezek a bírák akkor elkövetik ugyanazt a bünt — kioltatják a Husz életét.

Miért? Mert elriasztó példával akarnak szolgálni. Van-e joguk bünt bünnel tetézni és szabad-e itt is azt a tízenöt cigány gyereket elvonnai apjától, anyjától, mert a szülők enyves kezűek, tolvajok, szóval cigányok.

A gyerekekből, ha kóbor véreik el nem szökteik addig hozzátartozóikhoz, legjobb esetben mire felnőnek valami munkás vagy mester ember válik, míg ha maradnak a régi-ben és járják vándorutjukat a többiek kö-

zött. a legtöbbjéből, igaz, csak olyan tolvaj lenne, mint az apja. Vagy hátha, hátha még sem. Az Istenadta zenei talentumukkal például nem válhatna-e valamelyikből híres muzsikus, vagy híres poéta a ritmusérzékük intenzív erejének segítségével, vagy tudom is én kicsoda. De jöhet egyszer egy merész pillanat, midőn az állami beavatkozással felnevelt cigánycsemete szemére veheti előljáró uralméknak, hogy miért játszották a sors kezének szerepét az ő életükben és számon kéri tőlük azt az embert, amivé ő lehetett volna.

Bizony joguk van az anyáknak, akik visszakövetelik gyermekeiket, joguk van hozzá, de az igazságszolgáltatás szépen, simán kimutatja, hogy mégis csak úgy helyes, ahogy ők csinálták, mint ahogy a pezsgő adó felett vitázó városi emberek egyrésze is kimutatja, hogy mindenkor jogosult és üdvös intézkedés a fogyasztott pezsgőnek megadóztatása. Ha már jogról van szó, adjuk meg mi is a pezsgő adónak a maga igazát, amint hogy ez teljes tökéletességgel meg is illeti azt.

Páris mélyéből.

Kalandozás a Quartier Latin-ben.

Páris, február 10.

Sokat olvastam a Quartier Latinról s mindannyiszor mintegy vízióképp tűnt fel előttem egy régi, kopott falu egyetem, körülötte szűk utcák ósdi házakkal, melyeknek padlásszobáiban gyertyafény mellett betűzik a szegény diákok a Corpus Jurist vagy egyéb tudományt. Most itt vagyok s a régi egyetem kopott falai helyett itt találok a modern, gyönyörű tantermekkel rendelkező Sorbonnet, a szűk utcák helyett a széles boulevardokat, s az ósdi házak helyett hat emeletes bérkaszárnákat; csak a padlásszobák léteznek még, a nyomor még él, az nem változott...

Elhagyva a szigeteket, melyen a régi Páris terült el, a Notre-Dame tornyai juttatnak eszembe egy darab történelmet, a Pont St. Michelen keresztül a Szajna tulsó felére lépek át és evvel megérkeztem az u. n. Quartier Latinbe. A nagy boulevardok előkelő üzletei, vendéglői és közönsége itt eltűnik szemem elől. A diákok foglalják el a Boulevard St. Michel, vagyis a mint mondják a Boul Mich aszfaltját, a mire bátran rámondható, hogy valóságos bábeli torony. Hallani lehet itt a világ minden nyelvét, látni feketéket, sárgákat, arabokat turbánjaikkal, festőket bársonysapkáikkal és spanyolokat színes gallérjaikkal, közöttük elvegyülnek a nagykalapos, kis grizettek, a kik meggyőződésből kozmopoliták...

Ma délután a szokottnál is zajosabb a Boul Mich. Az orvosnövendékek tüntetnek egy tanárjuk ellen, akinek könyvét nyilvánosan elégetik. A tűz körül körben táncolnak és lebecsülik a fakultást a doyentól kezdve a szolgáig. A rendőrség nem avatkozik bele a mindennapos tüntetésekbe, a Quartier Latinben szabadság uralkodik, szabad az ének, a tánc és a szerelem...

Este belépek a legnépesebb kávéházba, a D'Harcourt-ba. Itt a női zenekar úgy játszik, hogy nehezen bár, de mindig ki lehet találni, milyen nótát huz. De kár is volna jobban játszani: a vendégek talénekelnek a legkiválóbb zenekart is! Az ének, a zenekar pohárcsengésekkel való kísérése tetőpontjára hág, ha a közkedvelt nóta

Ah si vous voulez d'amour
Cette fois c'est votre tour...

melódiaja hallatszik. Ha a Carmencitát játszik, mindig akad egy spanyol, ki ezt eltáncolja, a cake-walkra egy néger s a matschichra bárki... A diákok nagy része kedvesével kártyázik vagy dominózik, ami igen könnyelmű dolog részük-ről, miután ők csak veszhetnek... Itt kötődnek az ismeretségek és fejlődnek ki a diák-

viszonyok, aminek történetét Daudet Saphójában oly szépen leírta!...

A kávéházakat éjjeli két órakor lecsukják, s ezeknek egész közönsége a Place de la Sorbonne-nal szemben levő pék és cukrász üzletbe hőkölög. A Quartier összes lumpjai itt adnak rendez voust egymásnak. A kis üzletben lélegzetet sem lehet venni, annyira tömve van és a mindig éhes közönség rohamosan fogyasztja a sandwichecket és az édességeket. (Ézt ugyilátszik lélegzés nélkül is meg lehet tenni.) A nagy szakállu és jogászok is megérkeznek, kiknek vezetése mellett kezdetét veszi a mindennapi éjjeli koncert. A változatosság kedvéért mindig akad egy kis parázs verekedés, féltékenységi jelenet, szundikáló konflis lovagnak kifogása vagy egyéb rögtönzött mulatság...

Mindezek után aki még egy kis pénzmagot érez a zsebében, kocsira kap és átvágtat a viz má-ik felére, a szőke Szajna jobb oldalára, a Montmartre-ra. Amikor a Quartier Latinben vége van a mulatságnak, a Montmartre-on akkor kezdődik. Az elegáns vendéglőkön ott találjuk a felirást: „*Ouverte pendant toute la nuit*” és bérruhás portás fogadja a vigadó Páris minden részéről kocsikon, automobilon érkező vendégeket. A szerényebb irányú publikum is talál itt mulatságot a „bar”-okban, de a Montmartre-t az előkelő helységek uralják.

Belépek a Montmartre első csillagába, a „l'Abbaye”-be. Ekszerekkel telerakott cocotteok fényes toilletekben és frakkos urak ülnek az asztalok körül és fogyasztják a habzó nedűt. A helység közepén kis szabad tér van a táncolók részére, ahol leginkább a matchichot járnak, de láthatók a nálunk még nem ismeretes „siamoise” és „diabolo” nevű érdekes táncok is. A „Princess”-ben hasonló társaságot és táncokat találtam. Új kép tárult azonban elém a „Monico”-ban. Magyar nótá fogadott, melynek hangjaira pruszlikos magyar lányok ropták a hamisítatlan alföldi csárdást. Beszédbe ereszkedtem a „tzigánok”-kal, akik elpanaszolták, hogy már tizenöt éve vannak Párisban és forró konvályukat csak a louisdorok csengése tudja időről-időre lehűteni. Mire a „Cigányasszony sátorát” végigropogtattam egy jól megépített, vagy pestiesen mondva egy hazulról jóleleresztett honfitársnővel — hajnalodott.

Visszatértem az én világomba, a Quartier Latinbe. Megkésztet öblöshangu diákok éneke hallatszik fel szobámba, melyet kissé rekedt szopránok kísérnek. Természetesen ezt éneklük:

Vive les etudiants ma mére
Vive les etudiants
Ils ont des femmes et pasargent
Vive les etudiants!...

Hogyan tudnak aludni a Quartier szó' id lakói, az az ő titkuk? Vagy talán nincsenek is ilyenek?...

Lészay Béla.

MULATSÁGOK.

A Vasutas Szövetség estélye.

(Szozer Ilonka influenzás.)

A vasutas szövetség mai estélye fényes sikert aratott. A műsor minden egyes pontját rendkívül nagy vettségel fogadták és a kitűnően sikerült hangverseny épen nem szenvedett hiányt Szoyer Ilonka távollétével. A rendező bizottság mindent elkövetett, hogy Szoyer közreműködését kieszközölje. A művésznő tegnapi táviratára, amelyben azzal hozakodik elő, hogy igazgatójától nem kapott szabadságot és ezért nem jöhet, a rendezőség táviratilag fordult Batthyány Tivadar gróf szövetségi elnökhöz. Batthyány grófnak sok utánjárással sikerült is szabadságot kieszközölnie Mészáros Imre igazgatótól a művésznő számára. Szoyer azonban újabb táviratot intézett a rendezőséghez, amelyben azzal menti ki magát, hogy influenzája miatt nem jöhet.

A megjelent hölgyek névsora a következő:
Asszonyok: Stankovits Miklósné, dr. Krémer Miklósné, Heppes Aladárné, Bene Gyuláné, Szilágyi

Mihályné, Szablóczky Jánosné, dr. Vass Istvánné, Nagy Lajosné, Kreiling Péterné, Székely Károlyné, Tóth Frigyesné, Steigervald Alajosné, Herold Gyuláné, Grallert Rezsóné, Billich Miklósné, Kürti Fülöpné, Apor Sándorné, Petrovsky Dezsóné, Bruckmann Kálmáné, Mistéth Sándorné, Holló Istvánné, dr. Végh Endréné, Ungváry Györgyné, Salamon Dezsóné, Balatoni Mihályné, Goda Györgyné, Faludy Károlyné, Regéczy Mihályné, Luszka Józsefné (Kecskemét), Lakatos Zoltánné (Lippa), Czirkál Gyuláné, özv. Makkai Istvánné, Kalmár Árpádné, Kovács Istvánné, Tóth Lajosné, Fridrich Nándorné (Szeged), Busa Pálné, Bacsai Mátýásné, Venczel Ödönné, Weisz Károlyné, Erdős Hugóné V. Borbély Ferencné, Ispán Györgyné, Benkó Károlyné, Wittmann Károlyné, Pataki Jánosné, Krausz Paulin, Müller Lipótné, Simon Károlyné, Hanzly Józsefné, Mandl Manóné (Kassa).

Lednyok: Wlassák Vilma, Tóth Vali, Bene Ilonka, Hoffmann Rezsín, Steigerwald Bözsi, Strojny Margit, Nagy Emmuska, Salamon Irma, Busa Anna, Regéczy Lenke, Bacsai Szidónia Bruckmann nővérek, Lakatos nővérek (Lippa), Luszka Paula (Kecskemét), Másik Linus, Holló Stefi Boczán nővérek, Borbély Mariska, Hoffmann Eszti, Ispán Ilonka, Ispán Juliska, Benkó Ella, Wittmann nővérek, Friedrich Ilonka (Szeged), Goda Irén, Scheid Henriette, Gyurits Mariska, Tóth nővérek, Pataki Juliska, Szuncsák Róza, Simon Irénke, Vasváry Illi.

(=) Az aradi tanítóképző intézet ifjusága ma este sikerült hangversenyt rendezett, amelynek közreműködői Zoltai Mátýás és neje, továbbá Török Aranka. David István tanár, Szabó Aranka, Zajonskovszky József és Furago Károly voltak, akik valamennyien elsőrendű élvezeiben részesítették a hangverseny közönségét. A hangverseny után tánc következett, amelyen a következő hölgyek vettek részt:

Kovácsovits Aglája, Pál Klára, Bodnár Annuska, Kató, Jenker Margit, Zelma, Marci Emma, Máday Hermin, Kádár Rózsika, Ács Margit, Jó Sárika, Jurási Berta, Kruppa Katica, Bizám Mária, Helén, Burger Rózsika, Krebsz Katica, Eberstein Paula, Arnold Mariska, Juliska, Fülöp Irmus, Kapp Anna, Teruska, Trammer Mariska, Hank Aliz, Fekete Ilonka, Frank Margit, Dörner Eliz, Bán Nelli, Heitz Franciska, Rózi, Beck Rózsika, Juhász Irmuska, Polárits Ilonka, Gantner Mariska, Nyári Margit, Erbeszkern Jolán, Németi Margit, Deheleán Aranka, Piroška, Kohn Borbála, Rózsika, Vasóczy Ilonka, Till Karola, Szabó Margit, Török Vilma, Aranyos, Murádi Erzsike, Irénke.

(=) Da'estély. Az Aradi Turista-Egyesület daloskőre e hé nuszadikán, csütörtökön este nyolc órakor a Kovács és Novotny-féle „Vadászkürt” vendéglőben dal'estélyt rendez.

(=) A postaaltisztek és szolgák ma este kitűnően sikerült táncmulatságot rendeztek, a mely a kora hajnali órákig tartott.

(=) A turista-estély. A nap nap után fokozódó érdeklődés jelei a turisták idei mulatóságának nagy sikerét. Az agilis rendezőség serényen dolgozik, hogy a hagyományos turistapiknik, mely az aradi farsangi életnek minden évben leglátogatottabb és legszebb estélye szokott lenni, miben sem legyen a réglek mögött. A résztvételi díj öt korona, mibe bele van számítva a belépő-díj, a vacsora és az italok az estély kezdetétől. Az előjelek oda mutatnak, hogy fényes sikere lesz a mulatságnak. A vigalmi bizottság tegnapi ülésén már száztizennyolcan váltották ki jegyüket, melyhez a vacsora-jegy csatolva van. A jegyeket Schill József vármegyei főjegyző, a vigalmi bizottság elnöke adja ki. E jegyek névre szólnak és másra át nem ruházhatók. A figyelmes rendezőség gondoskodik arról is, hogy a vacsora mintaszerűen folyjon le. Evégből a vendégek tízes csoportokba lesznek bocsátva és minden ilyen csoportnak, az egyesület egy tagja mint csoportrendező fog rendelkezésre állani. Az estély kezdete fél 9 órakor. Vacsora éjjelkor lesz. A vigalmi-bizottság Schill József, vármegyei főjegyző elnöklete alatt e hé 17 én, hétfőn d. u. 6 órakor, az egyesület helyiségében ülést tart.

Aktuális emberek.

Cholnoky Jenő dr.

Abból az alkalomból, hogy Cholnoky Jenő dr. kolozsvári egyetemi tanár a *Kölcsény egyesület* legközelebbi zsurján felolvastást tart, ifj. *Buja Sándor*, kolozsvári tanárjelölt, az alábbi érdekes sorokat küldte hozzánk a világhírű utazóról.

A Föld legnagyobb kontinensének, Ázsiának geográfiai leleplezése aránylag későn következett be. Mikor az ó-kor ősszes kultúrája közreműködött Ázsia kutatásában, a földrajzi ismeretek csak a kontinens déli félszigeteire és a nyugati részére szorítottak. Keleti része a közép-korban, északi része a XVII. sz. ban, belsje csakis a múlt században lett ismeretessé. Hogy ily későn ismerték meg, főleg a tudományos világ, több oknak tulajdonítható. Részen óriási terjedelme, kedvezőtlen klímája, geográfiai felépítése léptek akadályként a felfedezőkhöz. Ázsia belsje hatalmas meghághatatlan hegygerinczek zárják körül, melyeket nem szelnek át hajózható folyók. Belső Ázsia végtelen pusztái, hideg felföldjei sem csábították az utazókat Nyugaton a lakosság vallási fanatizmusa, keleten a politikai faji ellenszenv, délen az európai gyarmathatalmaknak egymással és a hatalmas autokton államokkal vívott hosszas küzdelem mind csak késleltették a felfedezőket újakban.

A reális szellem, mely az új-kort jellemzi, nagyban előidézte a természettudományok élénk felkarolását s ezzel karöltve megindult az ismeretlen részeknek a kikutatása. E téren is, mint minden tudományban a külföld, Anglia, Németország és Franciaország jár elől. De nem hiányoznak nálunk sem kiváló, tudományt szorgalmazó emberek, kik életük latbavetésével, az önállóság merész sajkájába ülnek s az európai haladás nagy versenyében részt kérve, betöltik magasatos hivatásukat. Ezek közé tartozik Cholnoky Jenő dr., a kolozsvári egyetem földrajzi professzora, kinek bő tapasztalatokon alapuló előadásában lesz része szülővárosa művelt közönségének.

Mint fiatal mérnök, érdeklődött meg benne a terv, hogy a távol keletre menjen, hogy a tudománynak szolgálatot tehessen. Csekély anyagi, de annál nagyobb akaratával indult 1896-ban keletre. Kína és Mandzsúria ismeretlen és csak félig ismert vidékeire hét évet töltött, folytonosan kutatva és vizsgálódva. Mukdenen átutazva, bejárta Mandzsúria egész déli részét. Ezen útjában számos vulkáni kúpot és terjedelmes bazalt platót fedezett fel, melyről eddig a tudományos világ semmit sem tudott. Érdekes eredményeket szolgáltatott a Mukden és Sanchai-kuan közti útvonal is, mely óriási kiterjedésű tengertől letartolt gránit-platóra vezette utazókat. Majd Pekingből a kínai nagy alföldön át Hankonba utazott és beható kutatásokat végzett az eddig ismeretlen Hwai hegységbe, melyről kimutatta, Kuen-lun hegyrendszerhez tartozik. Ezután a kínai nagy alföld középső részén végzett kutatásokat, főleg geológiai és hydrográfiai szempontból, útját a Hoanghou és Hoang-pu folyók tanulmányozásával fejezte be 1898-ban. Cholnoky egész útján pontos topográfiai felvételeket készített és valóban becses eredményekkel gazdagította Keletásziáról

való ismeretünket. A geográfiai és geológiai megfigyeléseken kívül tanulmányozta Kína etnografiáját, architektúráját, művészetét is. Igen érdekesek a tudós professzornak ezen téren való megfigyelései is, melyeket behatóan ismerteti a „Sárkányok országában” c. munkájában. Sok nevetségessé és félszegnek látszó szokások ellenkezőjét bizonyítja be, főleg azt, hogy nem oly hátramaradott copfos nép a kínai, mint aminek ismerjük mi a „különfélék” és „furcsaságok” rovatából, avagy az egyes kikötőkben néhány napig tartózkodó utasok „tudományos leírásai”ból.

Cholnoky professzor jóízű humora, kedves lebilincselő előadása — mely mindvégig megtartja a helyes közepet — nem válik soha sem a szaktudós mélységes értekezésévé, de nem is száll alá az egyszerű elbeszélő magyarázására.

Erős meggyőződéssel mondom, hogy a tudós professzor szabad előadása, épp oly kedves és maradandó hatást fog kelteni, Arad intelligens közönségének minden szépeért lelkesülő lelkében, mint amilyen kedves és feledhetlen emlékeket hagyott székelyén, Budapesten s hazánk többi nagy városának lelkes közönségénél.

HIREK.

Cseléd-otthon Aradon.

A Fehér Kereszt-egyesület közgyűlése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 15.

Az aradi Fehér Kereszt gyermekvédő-egyesület ma délután tartotta, *Károlyi Gyula* gróf főispán elnöklété mellett, rendes évi közgyűlést.

A mai közgyűlésnek a beszámolón kívül volt egy másik kimagasló eseménye is. Az egyesület ugyanis egy *cselédnevelő-intézet létesítésének* előmunkáit tette folyamatba, megnyitván ezzel az utját annak, hogy a cselédek nevelésével és azok gyakorlati kiképzésével megzúntassa, vagy legalább is enyhítse a sok-sok cselédmizériát.

A közgyűlés lefolyásáról egyébként itt adjuk a részletes tudósítást.

A közgyűlést *Károlyi Gyula* gróf főispán, az egyesület elnöke nyitotta meg. Utána *Keller Gyula* titkár felolvasta az elmúlt évről szóló jelentést, amely az egyesület lefolyt évi tevékenységéről ad számot. E szerint az egyesület múlt évi bevétele 7818 korona, kiadása 4681 korona volt, a vagyon átlaga 17936 korona.

A közgyűlés megalapozással, örömmel vette tudomásul a jelentéseket és köszönetet szavazott a vezetőségnek, közöttük *Keller Gyula* titkárnak és *Exterde Kálmán* báró pénztárosnak.

Leitner Ernő dr. vetette föl ezután azt az indítványt, hogy egy cselédnevelő intézetet létesítsen az egyesület. Ez — ugymond — nemcsak a gyermekvédelem ügyét szolgálja, hanem a mai cselédviszonyok sok-sok tarthatatlan baján is segíthetne. A kérdés megoldását úgy véme, hogy az egyesület megfelelő helyiséget bérelne, ahol olyan 15 éven aluli gyermekeknek adna otthont, akik 15 ik életévük betöltése után hajlandók lennének cseléd-kül elszegődni. Ebben az otthonban elméleti és gyakorlati kiképzésben részesülnének az egyesület vezetőségének felügyelete alatt a gyermekek, akik a nappali órákban egyes ur házakhoz is bejárnának, a háztartás cselédteendőinek elsajátítása céljából.

Az indítványt egyhangú helyesléssel, nagy lelkesedéssel vette magáévé a közgyűlés s kimondta, hogy a kérdés tanulmányozása és véleményes javaslattevése végett egy bizottságot küld ki. A bizottságba *Varjassy Arpád* úrnő elnöklété alatt *Kádas Kálmán*, *Simon Karolin*, *Steinitzer Lujza* és *Tagányi Gusztáv* úrnőket küldték ki.

A közgyűlés végre a tisztújítást ejtette meg. Egyhangúlag, közfelkiáltással a régi vezetőséget választották meg s így az új vezetőség a következő: elnök *Károlyi Gyula* gróf főispán; elnöknő *Károlyi Gyuláné* grófnő; helyettes elnök *Müller Károly*; alelnökök *Varjassy Lajos* polgármester és *Dálnoki-Nagy Lajos* dr. alispán; alelnöknők: *Avarffy Gyuláné* és *Neuman Fürst Mária*; igazgató *Leitner Ernő* dr., titkár *Keller Gyula*, ellenőr *Szántó Gyula*, pénztáros *Exterde Kálmán* báró. A felügyelőbizottság tagjai *Schill József*, *Szathmáry Géza* és *Kilényi János*.

— **Hertelendy Ferenc** temesi főispán. Mint már hetekkel ezelőtt jeleztük, az új temesi főispán *Hertelendy Ferenc* lett. A királyi kinevezés ma jelent meg a hivatalos lapban. *Kabdebo* Gergely volt főispán felmentése alkalmából a Lipóttrend lovagkeresztjét kapta.

— **A tűzér laktanya tervei.** A mérnöki hivatal elkészült a tűzér laktanya tervének felülvizsgálásával s azokat a maga megjegyzéseivel együtt a tanácshoz benyújtotta. A tanács mai ülésében a számvevőséget felhívta, hogy tegyen számításokat a laktanya jövedelmezősége tekintetében, mert a legközelebbi napokban rendkívüli közgyűlés elé kerülnek a tervek és költségvetés, jóváhagyás végett.

— **Az építőiparosok kongresszusa.** *Budapesti* tudósítónk jelenti: Ma nyitott meg az építőiparosok országos kongresszusa, amelynek célja az ország építőiparosainak a szocializmussal szemben való szervezkedése. A gyűlésen *Kaiser Gyula* műépítész elnökölt. *Báthory István* az elnökség beszámolóját terjesztette elő, amely után *Farkas Elek*, a magyar építőiparosok szövetségének főtitkára, az ipartörvény revizójáról beszélt. Végül *Kunze József* építész az inaskérdésről tartott előadást.

— **Hirdetések a városi autobuszokon.** *Károlyi* Emil aradi lakos ma ajánlatot nyújtott be a városhoz, amelyben azt mondja, hogy hajlanó évente 1000 koronát fizetne a városi pénztárba ad autobuszokon alkalmazandó hirdetések monopoliuma fejében, azonkívül az első évben az automobil jegyeket ingyen szállítja.

— **Orosz-török konfliktus.** *Pétervári* táviratok szerint az orosz fővárosban a helyzetet az orosz-török kaukázusi határon veszedelmesnek tartják. A legutóbbi törökországi mozgósításokban az orosz kormány komoly, ellenséges szándékot lát. Ezért a kormány elhatározta, hogy a Kaukázusba vivő összes vasúti vonalakat a csapatszállításra készenlétbe helyezi. Valamennyi vasútnak február tizenhetedikén meg kell tenni az összes előkészületeket, azután nyomban csapatokat szállítanak a határra. A csapatszállításra a kormány egyelőre tizennégy millió rubelt irányzott elő. A Kaukázusban kifogják hirdetni az ostromállapotot. Tifliszből az a hír érkezett, hogy a szaloniki-i helyőrséget szintén mozgósították és állítólag e helyőrségnek kész terve van már a megtámadásra. A perzsa határról érkezett magánjelentések szerint Törökország újabb betörésre készül Perzsiába, amely teljesen védtelen.

— **Öngyilkos merénylet.** *Buttyini* tudósítónk jelenti: *Prinda* Antone földművelő ma öngyilkosságot követett el. Revolverével szíven lőtte magát és nyomban meghalt. Öngyilkossága egy merénylettel van kapcsolatban, amelyet *Prinda* a múlt évben követett el *Popa György* buttyini közgyám ellen. Kétszer rálőtt, mert abban a hiszemben volt, hogy a közgyám egy örökösödési ügyből kifolyólag megkárosította. *Prindát*

a tett után elfogták és az aradi ügyészség vizsgálói fogságba helyezte. Az esküdtbírósg a múlt évben ítélkezett felette és gyilkossági kísérlet miatt hat havi börtönrre ítélte. Prinda az ítélet ellen semmisségi panaszt jelentett be és az ügy elődöntéig szabadlábra helyezését kérte, amit a bíróság el is rendelt. Szabadlábra helyeztetése után visszament Buttyinba, de a súlyos bűn miatt, amely lelkét nyomta, nem tudott nyugodtan élni. Buskomor lett, ma pedig agyonlőtte magát.

— Aradvárosa, mint vasuti részvényes. A nagyikinda—aradi helyi érdekű vasutépítő társaság február hó 27 én tartja Budapesten alakuló ülését. Aradvárosát Lócs Rezső gazdasági tanácsos fogja képviselni az ülésen. A város a vasutépítésre 120 ezer koronányi részvényt jegyzett.

— Elemi iskolák építése Aradon. A hat elemi iskola építési tervét alapján a város az építkezést Fodor és Reisinger és Tabakovits építésszeknek adta ki, akik az építész és mérnök-egylet árából 8 százalékos engedtek. Ez ellen Szabó József építész felebezést adott be és 50 százalékos engedményt tett. A belügyminiszter ma érkezett leiratával a város intézkedését jóvá hagyta.

— Halálozás. Grosch Sándor újfazekasvársándi tanító tegnap 38 éves korában meghalt.

Spitzer Mor ma este 68 éves korában meghalt.

— Baleset. Súlyos baleset érte Fekete József dr. tanyai kororvost. Hódos községben kibukott kocsijából és nagyobb sérüléseket szenvedett, Buttyinra szállították, ahol lakásán ápolják.

— Kód. Arad ma délután öt óra óta valóságos londoni köddel volt borítva. Álláhatlan, fekete párák ereszkednek alá a városra és tömegükkel afrikai sötétséget terítettek el az utcák felett. Szerencsére baj a közlekedés körül nem volt. Évek óta nem emlékeznek az emberek ilyen sűrű és sötét ködre mint a mai volt.

— A honvédlaktanya bérlete. A honvédelmi miniszter és a város között 1898 ban kötött szerződés, melylyel a miniszter a Kossuth utcai gyalogsági laktanyát évi 9045 koronáért bérbevette, az idén október 31 én lejár. A város felírt a miniszterhez, hogy az új bérleti szerződés megkötése iránt kezdje meg a tárgyalásokat.

— Eljegyzés. Ráskai Miksa, az Aradi Polgári Takarékpénztár főkönyvvezetője eljegyezte Schwarz Iónna kisasszonyt, Schwarz Dávid aradi kereskedő bájos és szereteuremelő leányát.

— Párbajban megsebesült vezetősgéd. Nagybecskerek-ről jelentik: Vértessy Gyula tanfelügyelő, az ismert író, ma kardparbajt vívott Heimermann Alajos orvossal. Vértessy könynyben megsebesült. A párbaj vezetőségédét, Tasnády-t, Heimermann a vidal hevében arcán súlyosan megvágta, úgy, hogy tizenhat ötéssel kellett sebeit összevarrni.

— Kettős gyilkosság. Pécsről jelentik: Korösa községben gyilkos támadás történt. Tomics Pávó 22 éves legény éjjel betört Hülfrich József házába. A sajra Hülfrichné felriadt, az ajtóhoz ment és kinyitotta. Az ott álló legény erre revolvert rántott és az asszonyt agyonlőtte, majd pedig kétszer rálőtt az anyja segítségére siető leányra, akit halálosan megsebesített. A gyilkost elfogták.

— Konyhaművészeti kiállítás Temesvárott. Temesvárról írják nekünk, hogy ott ez évi április hó 11-től 30-ig nemzetközi élelmezési, háztartási és konyhaművészeti kiállítást rendeznek, mely mindenütt a legnagyobb érdeklődésre tarthat számot, annál is inkább, mert Magyarországon ez az első ilyenmü kiállítás. A kiállítás, melynek védnökségét Wekerle Sándor dr. miniszterelnök, Temesvár országgyűlési képviselője vállalta el, elnöke pedig Telbisz Károly dr. udv. tan., Temesvár nagyérdemű és kiváló polgármestere, a városi vigadó összes helyiségeiben rendezik, felöleli az élelmezés, háztartás és konyhaművészet összes ágait, kü-

lönösen a modern gazdasági és közegészségügyi szempontokat veszi figyelembe a haladó izlés összes követelményeivel s az ezen téreken felmerült valamennyi újdonság és vívmány bemutatására szolgál. A kiállítás tervezete nagy vonásokban a következő: I. Állandó kiállítás. 1. Élelmiszerek, italok, ásványvizek, alkoholtmentes italok. 2. Diatetikus élelmiszerek, betegkonyha, csecsemő táplálás. 3. A modern konyha berendezése és segédeszközei. Konyha eszköz-kiállítás. 4. Konyhaművészet: a) családi konyhaművészet, b) ipari konyhaművészet. 5. Nép-, tömeg- és intézeti élelmezés. 6. A táplálkozás higiénije. 7. Az élelmezés szakirodalma és története. 8. Kollektív kiállítások és izelő fülkék. II. Ideiglenes kiállítás. Friss hus, füstölt húsárú, vad és szárnyas, nyúl-kiállítás, halak, tengeri halak, osztrik és csigák, cukorsütemény és fagyalt, asztelterítés. III. Versenyek. 1. Tészta és sütemény-verseny. (A családi asztal ingyenségei). 2. Házikenyér-verseny. 3. Pályázat legolcsóbb és legjobb polgári ebédre. 4. Tüzelési verseny. A kiállítás előkészületei javában folynak már. A végrehajtó-bizottság a prospektusok ezreit küldte széjjel az ország minden részébe és a külföldre is és a máris nagyszámu jelentkezésekből arra lehet következtetni, hogy ezt a Magyarországon első ilyenmü kiállítást impozáns siker és jelentékeny gazdasági eredmények fogják kísérni. Díjakról és kitüntetésekéről is gondoskodás történt. Az Országos Iparegyesület négy ezüst és 8 bronzérmét ajánlott fel a kiállítás céljaira és ezenkívül az állam, Temesvár város, Temesmegye és a temesvári Kereskedelmi és Iparkamara érmei és oklevelek kerülnek kiosztásra, szakértő juri ítélete alapján. A kiállítás tartama alatt Temesvárott számos társadalmi ünnepség fog lezajlani, amelyek programját a végrehajtó-bizottság annak idején közze fogja tenni. A kiállítás irodája a Koronaherceg szállóban van, oda intézendők minderré levelek, megkeresések és küldemények. Felvilágosítással szívesen szolgál a végrehajtó-bizottság.

— Alhírek. A fővárosi lapokat ma az a hír járta be, hogy a nap király, a perzsa sah ellen merényletet követtek el és állítólag meg is ölték. A híradás nem bizonyult valósnak, dacára, hogy hivatalos forrásból eredő volt. Mulatságos tévedéseket követnek el néha a hivatalos távirati irodák is, melyek a sajtót külföldön és nálunk is külföldi hírekkel látják el. A Stefani-ügynökség, Olaszország legnagyobb és legmegbízhatóbb hírforrása, éppen tegnap követett el egy mulatságos baklövést, amelyet a „Zeit“ című lap következőkép írja meg: Néhány nap előtt irodájában ült Milano polgármestere, Ponti gróf, az olasz szenátus jagja és nagyiparos. Neje két sürgőnyt vitt be hozzá, amelyeket félig nevetve, félig megjéjvedve nyújtott át neki.

— Mi ez? kérdezte a polgármester.

— Részvét sürgönyök.

— És ezt ilyen vigan mondd, ki halt meg?

— A sürgönyzők szerint te, felelte a polgármesterné.

Mielőtt még a megdöbönt polgármester szóhoz jutott volna, megszólalt a telefon. Rómából szólították a polgármestert. Ponti gróf a géphez sietett, a melynél Albasini milánai szenator hangjára ismert, aki Rómában volt a remegő hangon szólt bele a telefonba: Kérem küldje Ponti grófnót, ha fájdalma megengedi, a telefonhoz, mindnyájan konsternálva vagyunk. — Vigyen el benneteket az ördög, fájdalomokkal együtt, harsogta a gépbe Ponti gróf, hiszen magam vagyok a telefontól.

— Hát akkor mi történt, hisz az Agenzia Stefani egy órával ezelőtt jelentette hivatalosan a haláledat!

A tévedés úgy esett meg, hogy az Agenzia Stefani milánói tudósítója Bocconi öreg szenatornak, Olaszország legnagyobb kereskedőjének halálát jelentette Rómába s jelentésében azt írta: „a mi legnépszerűbb szenatorunk.“ Rómában Pontire értették Bocconit, a legnépszerűbb szenatort a polgármesterre vonatkoztatták és a tévedés készen volt.

— Gyűjtés a szűkölködők javára. Vettük a következő sorokat: Az aradi ír. nőegylet gyűjtése, melyre egy lelkes csoport hölgy vál-

la'kozott, folyamatban van. Az áldozatkész közönségbe vetett hitünk, a szűkölködők sorának egész keserűségét, mélyer átérező nemes szivekbe pláátalt reményünk már eddig is oly mértékben vált valóra, amiként azt az aradi nagyközönségnek ismeretes áldozatkésztsége már többször tanúsította egyesületünk irányában. Belső hálával eltelve látjuk a szeretettel tőrtára helyezett áldozatokat, melyekben városunk áldott lelkü közönsége mindenkor bőkezű s meghatottság fogja el szílvünket, arra gondolván: mennyi könnyet szarít majd fel a könyörületességnek folyamatban lévő aratása. Belsőszéggel kérjük is mindazon támogatóinkat, akikhez nem jutottak volna még el a gyűjtést eszközö védasszonyaink, küldjék el adományokat az egyesületi elnökség címére, ahonnan azok a már begyűlt adományokkal együtt a gyűjtés befejezte után hirtapilag fognak nyugáztatni. Egyben kellemes kötelességének ismeri az elnökség köszönetet mondani ez alkalommal is azon előzőeken szívesességért, amelylyel védasszonyaink e nehéz útszűkben minden oldalról találkoztak. Az elnökség.

— Február hó 11-én, délután 3 től kezdve az „Aradi takaréka és segélyegylet, mint szövetkezet“ (Petöfi-utca 1. szám Bing-ház), egy teljesen befizetett XXI-ik évtársulati részjegy után 174 koronát fizet ki. Ugyanott 9—12-ig d. e. és 3—5 d. u., beiratkozni is lehet az újonnan alakult évtársulatba. 897

— A betegségek elleni harcban a világ legkiválóbb orvosai egyesülnek. E betegségek sorában az első helyet az Epilepszia (Nyavalyatörés) foglalja el. E bajban szenvedőknek vigaszul szolgálhat azon értesülésünk, mely szerint egy magyar orvos e betegség ellen új és hatékony gyógyító módszert alkalmaz, amelyért már a külföld is méltó elismerésben részesítette. Ez orvos Szabó Sándor dr. Budapest, V., Alkotmány-u. 5; ki készséggel nyújt felvilágosítást mindazoknak, kik gyógyító módszere segítségével e súlyos bajtól szabadulni óhajtanak.

— A visszatetsző szaga és íze következtében oly nehezen bevehető csukamajolaj végre jó ízű és könnyen emészthető állapotban kapható a híres „Scott féle Emulsió“-ban, mely minden gyógyszer-tárban árusittatja.

— Országos nemzeti zárandoklat Lourdesbe. Prohászka Ottokár dr. székesfehérvári püspök ur ó méltósága védnöksége és főt. Gieswein Sándor dr. apát kanonok, orsz. képviselő, a Szt. István társulat alelnöke, lelkivezetése mellett, március hó 16 án országos jellegű zárandoklat indul Lourdesbe, azon célból, hogy Szűz Mária megjelenésének 50 éves jubileuma alkalmából rendezendő ünnepségeken, mi magyarok is részt vehessünk. A zárandoklat külön vonata Velence, Milano, Genua és Marseilleben pihenés céljából 1—1 napig tartózkodik, visszajövet pedig Rómába mennek a zárandokok, hogy ó szent-ségének aranyimisé jubileuma alkalmából hódolatukat kifejezzék. Részletes programok főt. Fehér Ferenc plebános urnál, Ebed (Esztergom m.), főt. Bényács István plebános urnál Csasza (Trencsén m.), valamint a Magyar Utazási Vállalat r. t. irodájában, Budapest, IV. Eskü-ut 3. sz. alatt. kaphatók. 731

— Küső használatra. Testrészek fájdalmi, csuzos és közsvényes bajok és mindennemű gyuladások a Moll-féle sóborszesz-szel gyógyítatnak biztos sikerrel. Egy üveg ára 1.90 kor. Széküldés naponként utánvétellel Moll A. gyógyszerész os. és kir. udv. szállító által Bécs, I. Tuchlauben 9. A vidéki gyógyszer-tárakban és anyagkereskedésekben határozottan Moll-féle készítmény kérendő az ó gyári jelvényével és aláírásával.

— Rumcompositio 1 literhez 20 kr. Likör aroma 1 literhez 30 kr. Vojtek és Weisznál. 191

Mint a szoptatott gyermekek fejlődnek

azok a csecsemők, akik anyatej hiányában „Kufeka“ gyermeklisztjével, tejhozzátételével tápláltatnak, csendesek, jól alszanak, az emésztésük szabályos, súlygyarapodásuk normális és nem szenvednek bélhurutban, hasmenésben, hasfolyásban stb. A „Kufeka“-lisztet első orvosi tekintélyek, mint a legjobb csecsemőtáplálékot ajánlják s mindenhol, ahol használgák, új állandó barátokat szerez magának. „A csecsemő“ című tanulságos füzet ingyen kapható az árusító helyeken, vagy R. Kufeka, Wien, I.

Uj könyvek.

Gyakorlati utmutatások a váltó helyes kiállítására. Összeállította *Forrai Oszkár*, a Magyar általános takarékpénztár tisztviselője. A hasznos kis könyvről a *Magyar Pénzügy* januári számában a következőket írta: A váltó látszólag igen egyszerűen kiállított okmány, helyes megszerkesztése azonban mégsem egyszerű dolog, amennyiben a váltó az az egyetlen okmány, amelyben egyetlen szó kihagyása vagy nem helyes alkalmazása már magában véve elég okot szolgál arra, hogy a váltó elveszítse váltójogi jelentőségét. Ez az oka annak, hogy gyakran az avatottak is megtévednek a váltó helyes kiállítására, vagy megfelelő módon való aláírására tekintetében és az ilyen tévedések helyre nem hozható kárt okoznak a váltótulajdonosnak. Ezen a bajon kíván segíteni füzetével az előtünk fekvő mű szerzője, a ki nem ugynevezett „váltóismét” irt, melyből a szükséges tudnivalókat nehéz kiböngészni, hanem egy zsebkönyvecskét, amelyben a váltó helyes kitöltésére vonatkozó összes szabályok röviden be foglaltak és egy perc alatt feltalálhatók. Nevezetesen megismerteti a füzet a váltót, annak szereplőit, az érvényes és érvénytelen váltókat, a lényeg s kellékeket, a forgatmányt a váltóhelyeg-illetéket stb. Mindezek tetejében a helyes kitöltést néhány (minta mutat, a be és az teszi a füzetet különösen gyakorlativá. Ara egy korona, megrendelhető a szerzőnél Budapest, V. József-tér 14.

Magyarország Amerikában. Ezzel a címmel írta Szemere György legújabb humoros regényét. Szemere a nála megszokott könnyedséggel és hatalmas humorral vezeti végig az olvasót a regényen; úgy, hogy ha ennek olvasásába belekezd valaki, alig tudja letenni a könyvet kezéből, míg végig nem olvasta. Szép nyelvezettel és színmagyarsággal van ezen mű megírva, eredeti és egészséges humorral telítve. Kiallítása remek és kacagtató, jóízű illusztrációkkal van ellátva, melyeket a könyv részére Éder Gyula rajzolt. Ara 3 korona és a „Budapesti Hirlap” könyvkiadóhivatalában jelent meg.

Nemességi könyv. Mintegy 25 évvel ezelőtt jelent meg lovag Marciányi Györgytől egy hasonló munkája és ezt csak egyetlen nagyobb mű előzte meg: Nagy Iván Magyarország nemesi családjai, a mely több mint 30 év óta rem kapható teljes példányokban. Ujabbán Kerpelen Béla foglalkozott szakszerűen és nagy körültekintéssel, ki mult évben adta ki becses munkáját; míg legújabbán fenti címmel *Ötvenévi Vad Imre* irt egy kimerítő, igen figyelemre méltó művet a nemességről.

Részletesen foglalkozik ezen terjedelmes (320 oldalas) művében a nemességről általában, a ezimerekről, az előnevekről, végül a nemesi intézményekről. Könyvében megirt adatokat számtalan törvénynyel, rendelettel és régebbi kútforrásokból vett idézetekkel támogatja. Igen hasznos munkát csinált e művében, mert felöleli a nemesség minden valóját; ismerteti a levéltarak és hiteles helyek kötelességeit, hasznos utbaigazítást ad a nemesség felkutatására, előmerítésére, igazolására, megújítására, a nemesi jogok gyakorlására. Szól könyvében az idegen nemességekről és rendkívül érdekesen tárgyalja a ezimer kérdéseket. Beszél ennek használatáról, eredetéről, fogalmáról, jelentőségéről, szerzéséről.

Mintegy 50 oldalon keresztül foglalkozik a nemesi előnevekkel és bő részletességgel kiterjed figyelmé a legapróbb kérdésekre is. Minden eddiki dőnek figyelmébe ajánljuk e jeles munkát, melyből bármilyen nemességi ügyben könnyen talál magyarázatot, vagy felvilágosítást.

A könyv minden könyvkereskedésben vagy a könyvkiadóhivatalnál, Varnay L. könyvkiadóhivatalában kapható.

„**Verőfény**” címmel jelent meg Rákosi Viktor legújabb beszély kötete. Rákosi Viktor vidám lelkének édes gyermeke ez a kötet. Tizenkét elbeszélés van benne, melyek egytől egyig jellemző teremtményei az ő eredeti talentusának. Kacsgó törteret, bohó helyzetet, egy egy alak pompás vázlata, sok tréfas ötlet elapadhatatlanul arado humor: ez alkotja meg Sipusz elbeszéléseit. A kötet gyönyörűen van kiállítva, elől a szerző arképevel. Kapható a Budapesti Hirlap könyvkiadóhivatalában a pénz előleges befizetése vagy utánvét mellett. Ara 3 korona, szatytyán borkötésben 7 korona.

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Gabonaüzleti hetiszemle.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától —

Arad, február 15.

Ismét az időjárás változó váltáról kell beszámolnunk.

A négy évszak valamennyi jellege szerepelt a héten.

Volt havazás, eső, fújt a szél, később ki-sültött a nap, majd hideg állott be, ezután ismét enyhébb fordult az idő s végül sűrű köd ereszkedett le.

Hogy a gabonaüzlet irányzata is ilyenformán alakult, ezt a napi árfolyamok igazolják s végeredményképen szállárdan zárultak.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az *Aradi Közlöny* távirati tudósítása. —

Budapest, február 15.

Amerika egynyolcadaai olcsóbb., Kevés forgalom.

Az áruk 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza áprilásra . . .	11.77—11.78	11.86—11.87
Buza októberre . . .	10.29—10.30	10.31—10.32
Zab áprilásra . . .	7.87—7.88	7.87—7.88
Rozs áprilásra . . .	10.33—10.34	10.44—10.45
Tengeri májusra . . .	6.71—6.72	6.75—6.76

Zárlat 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	692 25
Magyar hitelrészvény	777 35

IDEGENEK ARADON.

— Február 15. —

Fehér Kereszt-szálloda. Vodianer Rudolf cs. és kir. főkonzul és családja Bukarest. — Domán Sándor mérnök és neje Budapest. — Popa György dr. ügyvéd és neje Putting. — Csalinay Oszkár és nővére Ibolyka Budapest. — Rady László főszolgabíró Szeged. — Csoszor Kálmán hivatalnok és neje Szeged. — Feledy Ferenc igazgató Budapest. — Róth Mór birtokos Budapest. — Herczeg József kereskedő Bécs. — Kerl Péter igazgató Grác. — Gerbely Endre igazgató Grác. — Eperjessy Nándor birtokos és neje Kalooca. — Schiffer Ferenc mérnök és neje Losonc. — Neudorfer Béla borkereskedő Zágráb. — Kozma Dezső mérnök Baja. — Brezovay Emil igazgató Baja. — Csillag Henrik nagybérlő és családja Pécs. — Lutz Károly birtokos Galánta. — Vollner József bányaigazgató Steierlak. — Bolygó Sándor művezető Nagyenyed. — Gaál János műépítész Nagyvárad. — Takács Ferenc dr. ügyvéd Delta. — Miericska Károly birtokos Zólyom. — Borsos Árpád műfestő és neje Paks. — Sisaky Alfréd tanár Esztergom. — Dopler Lajos vezérigazgató Belgrád. — Dézsi István titkár és családja Szabadka. — Frieu Kálmán kereskedő Kolozsvár. — Bakai Antal dr. orvos Csetnek. — Práger László állami hivatalnok Temesvár. — Virág Iván állami hivatalnok Temesvár. — Steiner Izsó gazdálkodó és neje Benyhád. — Ligeti Odön igazgató Fogaras.

Központi szálloda. Boros Béla birtokos és neje Sáteralja hely. — Malinovsky Jenő birtokos — Grossman Alfréd br. birtokos Styr. — Zich Károly birtokos és neje Be ényes. — Kimmel Sándor gyors Temesvár. — Pain Károly körjegyző Kigyós. — Olariu Konstantin birtokos Sikió. — Walter Herman fatereskedő Vinkoveze. — Fuchs Samu kereskedő és neje Kecskemét. — Kormos Dénes hivatalnok — Werner Jenő magánzó Benke. — Wertheim Rezső magánzó Relitz. — Humeltenberg Miksa utazó Remscheid. — Knopf Vilmos utazó Berlin. — Hessinger Vilmos utazó Bécs. — Herlick Ede utazó Bécs. — Gáber Zsigmond utazó Bécs. — Steingast Zsigmond utazó Budapest. — Schwarz Izidor utazó Budapest. — Stransky Géza utazó Budapest. — Tehel Sema utazó Budapest. — Braun Manó utazó Budapest. — Preger Bertalan utazó Budapest. — Kohn Adelf utazó Budapest. — Veres Gyula utazó Budapest. — Kardos Gyula utazó Budapest. — Róth Jenő utazó Budapest. — Reich Lajos utazó Budapest. — Kohn Albert utazó Budapest. — Bogyó József utazó Budapest. — Sebők Miksa utazó Budapest. — Krammer Ignác utazó Budapest. — Fuchs Jenő utazó Budapest. — Braun Dezső utazó Budapest. — Grau Gyula utazó Budapest. — Herman Mátyás utazó Budapest. — Kozma Lajos állomásfőnök Szabadszállás.

Vass-szálloda. Camarda Károly utazó Budapest. — Stenady György utazó Debrecen. — Kemény Sándor utazó Budapest. — Pataki József kemény.

seprő mester Borosjenő. — Weinstein Mór utazó Budapest. — Gelb Henrik utazó Budapest. — Szűsz Márton utazó Budapest. — Tóth István gazda Borosjenő. — Lakatos Aladár irnok Battonya. — Harsányi Károly hivatalnok Vásárhely. — Hunyady Rezső utazó Budapest. — Zavadovszki J. iparos Rorkut. — Gárdonyi Jenő tiszt Szabadka. — Holländer Ede utazó Budapest.

SCOTT-féle Emulsió

rendkívül erősítő hatással van az egész szervezetre, gyógyítja és erősíti a tüdőt. Köhögést és meghűlést bármily makacs és hosszadalmas legyen az, a SCOTT-féle Emulsió gyorsan megszüntet. Még a sorvadásos betegeknek is könnyebbülést szerez a

SCOTT-féle EMULSIÓ

feltéve, hogy idejekorán használják, mely esetben állandó, tartós gyógyulást eredményez. 5901

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható a gyógyszertárakban.

Nemzeti Színház.

Vasárnap, 1908. évi február hó 16-án:

Bérlétszűnet. Bérlétszűnet.

Délután 3 1/2 órakor, fél helyárrakkal:

A kaméliás hölgy.

Dráma 5 felvonásban. Irta: Iff. Dumas Sándor. Fordította Szemere Attila.

S Z E M É L Y E K:

Duval Armand Kesztyler Ede.	Az orvos	Fejér A.
Duval Georges Hunyadi J.	Gauthier M.	Kápolnai J.
Rieux Gaston Delli Lajos.	Nichette	H. Horváth J.
Kaint Gaudens Szathmári A.	Prudence	Be. öné.
Giray gróf Horti Sándor.	Nanine	Lászy Etel.
Varville Artur Várnai Jenő.	Olympie	Zalay Margit

Kezdete délután 3 és fél órakor.

Este 7 1/2 órakor, rendez helyárrakkal:

B) bérlét. B) bérlét.

A huszárcsiny.

Eredeti népszimű énekkel és táncsal, 3 felvonásban. Irta: Vahot Imre. Zenéjét szerette: Szerdahelyi Kálmán.

S Z E M É L Y E K:

Virág Marci	Hunyadi J.	Csapláros	Szathmári A.
Borcsa	Rontai B.	Csaplárosné	Kun Irén.
Mogor	Várnai Jenő.	János gazda	Fejér Aladár.
André	Delli Lajos.	Felesége	Lászy Etel.

Kezdete este 7 és fél órakor.

URANIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadságtér mellett.)

Ma vasárnap, 1908. február hó 16-án

Műsor:

1. A rabló menyasszonya. Dramatikus.
2. Az ezredes ur bicikije. Kacagtató.
3. Téves nyomon. Rendkívül érdekes.
4. A kis halászeány. A tengerész életből.
5. Mi van a köcsögben. Kacagtató.
6. Szökés a szülői házból. Dramatikus.
7. Bátor postamesternő. Életkép.
8. Az egy lábú. Bohózat.

Előadások délután 2 óráttól kezdve minden órában.

Holnap hétfőn, 1908. február hó 17-én

Műsor:

1. Varázsgyűrű. Színes varázskép.
2. Amerikai tolvaj. Szenzációs.
3. Mi van a köcsögben. Kacagtató.
4. A kis halászeány. A tengerész életből.
5. Az egy lábú. Kacagtató.
6. Szökés a szülői házból. Dramatikus.
7. Az ezredes ur bicikije. Kacagtató.
8. Ali baba és a negyven rabló. Zenével és felolvasással.

Előadások délután 5, fél 7, és este fél 9 órakor.

Cukrászda.

Előadás alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik.

NYILTTER.*

Limbek János és fia
első magy. kir. szab. érekező-gyára és temetőrendező
intézetéből.
Arad, színház-épület. Városi és megyei telefon: 93.

Alullrottak fájdalomtól megtört szívvel tudatják a forrón szeretett és felejtethetetlen jó édes anyja, nagyanya, anyós, nagynéne, sógornő és rokon

özv. Teletsán Sándorné

szül. Vargucza Amáliának,
f. évi február hó 15-én, d. u. 1/2 órákor,
életének 63 ik évében, rövid szenvedés
után történt jobbira szenderülését.
A boldogul: földi maradványai február
hó 17-én, d. u. 1/3 órákor fognak Dam
János-utca 3 számú házban a gör. kel.
szerb egyház szertartásai szerint az első
temetőben örök nyugalomra tétetni.

Aldás emlékére!

Arad, 1908. február hó 15-én.

Teletsán Milivoj, Dr. Paulovics Lyubomirné szül.
Teletsán Zorka, gyermekei: Paulovics Lyubomir dr.,
veje: Paulovics Deszanka, Paulovics Voisláv, unokái:
Illits Árszenné szül. Teletsán Mila, Adamovits
Miklós szül. Teletsán Hermina, Dr. Vesza György-
né szül. Florescu Julia, Joanovits Simonné szül.
Florescu Emilia, Illits Arsen, Vesza György dr.,
Joanovits Simon, unokahugai és öccsei: Florescu
György, sógora. 986

Laczina Vencel és gyermekei Lujza és
Antal a maguk, egy az alullrottak vala-
mint számos rokonai nevében, mélyen
megtört szívvel jelentik a felejtethetetlen jó
nő, illetve édes anyja, gyermek, sógornő,
rokon és barátó

LACZINA VENCELNÉ

szül. Lakó Flóra,

1907. évi február hó 14-én, d. e. 10 óra-
kor, életének 35-ik és boldog házasságá-
nak 10-ik évében, a Mindenható rendelke-
zéséhez képest történt gyászos elhunytát.
A boldogul: földi maradványai
február hó 16-án, d. u. 4 órákor fognak
Török Gábor-utca 7. számú saját házából
a helybeli felső temetőben örök nyugalomra
helyeztetni

Az engesztelő gyázmise-áldozat az
elhunytak lelki üdvéért f. hó 20-án, d. e.
8 órákor fog a helybeli főt. Minorita-atyák
szentegyházában az egek Urának bemu-
tattatni.

Nyugodjék csendesen!

Arad, 1908. évi február hó 14-én.

özv. Lakó Mártonné, szül. Bota Anna, édes anyja,
Laczina Lujza, Laczina Ferenc és neje, Laczina
Ágoston és neje, sógor és sógornő. özv. Laczina
Alajosné, anyós. Baumgartner Antal és neje, nagy-
bátyja. Baumgartner József és neje, Baumgartner
Antal és neje, Baumgartner Ferenc, Baumgartner
Annuska, unoka testvérei. 973

Csutak Károly és fia első temető-
rendező intézete.
Arad, Szabadságtér 20.

Özv. Spitzer Mórné szül. Konut Maria
mint neje, valamint leánya Mencez Már-
tonné szül. Spitzer Jenny és veje Mencez
Márton fájdalomtól megtört szívvel tudat-
ják, hogy a szeretett jó férj, illetve ösfei
áldozó hű apa, sóp, testvér és rokon

Spitzer Mór,

életé 68-ik és megégedett boldog házassá-
gára 40 ik évében hosszas szenvedés után
febr. 14-én este 10 órákor történt jobbira
szenderülését.

A boldogul: földi maradványai február
16-án, d. u. 1/3 órákor fognak Árpád-tér
8. sz. alatti házából az ísr. temetőben
örök nyugalomra helyeztetni.

Legyen a hant könnyű neki!

**AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYÁNAK**

heti kimutatása.

Hivatalos helyiség Szabadság-tér 7. sz. I. em.

Telefon 294. sz.

Telefon 294. sz.

Hivatalos órák: délelőtt 9—1 óráig.

Vidéki megkeresésekre — azoknak, a kik a
körnek nem tagjai — csak válaszbélyeg ellené-
ben válaszolunk.

1908. február hó 15.

Keresünk:

Aradra: 1 vas és 1 fűszer szakmabeli se-
gédet.

Vidékre: 3 fűszer és csemege, 1 fűszer és
rőfös, 8 rőfös és rövid, 2 divat és rövid, 1 rő-
fös és vegyes és 1 borszakmabeli magyar, ro-
mán és részben német és szerb nyelvismeret-
tel bíró segédet, több tanoncot.

Ajánlunk:

2 pénztárosnőt, 6 fűszer és csemege, 1 vas
és szerszám, 3 vas és fűszer, 4 fűszer és rövid,
2 kézmű és divat, 2 rőfös, fűszer és vegyes,
7 divat, 1 könyv és papír szakmabeli segédet
és 1 női vagy férfi divatárú üzletbe tanoncot.

Az elhelyezés teljesen díjtalan; az Aradi
Kereskedők Köre tagjai előnyben részesülnek.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE

HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA

Klein Sándor, **Keppich Zsigmond,**
titkár. 411 igazgató.

Ajánlok friss érkezésü

**Cataniai Muskát édes vérbélü
narancsokat**

100 darabonként 5, 7 és 10 Kor.-ért ládánként,

ugyszintén

**friss déli gyümölcsök, csemegék,
bonbonok legjobb minőségekben.**

Magyar és francia pezsgőborok, likörök,
sajtok nagy választéka.

Elsőrendő üzlet, legjobb és legfrissebb
árúk mindenkor.

Dürr Gusztáv,

962 csemege-, fűszer-, pezsgőbor-, ásványviz-
kereskedése

Arad,

a városházzal szemben. Telefon 118. sz.

Ügyeljünk az eredeti orosz vámszámlára és az eredeti
személyes, melyen a védjegy K. és O. látható.

Kapható: Vajta és Vajta-nál. 9601

**A kölcsönkönyvtár
új pótjegyzékei**

melyek az elmúlt év összes ujdonságait
tartalmazzák,

megjelentek

és

ingyen

kaphatók!

A következő

ujdonságok

érkeztek

KERPEL IZSÓ

80,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába:

Balsac: A házasság élettana, Radó: Nősülő
férfiak, Szántó: Az élet tövissei, Mirtus, Croker:
Női diploma a Nagy E.: A Gödhyék, Apostol a
hódóságban, Madzsar G.: Nevelőbe, Alba Nevis:
Boltönyök, Pap Mariska: A rög Rudnay: Csoőr
Vilma, Kraft-Ebing: Psychopatia Sexualis, Fényes
L.: A társadalom és a nemi kérdés, Tábori
K.: Nyomorultak, gazemberek, A bűnös Budapest,
Fidibusz naptára 1908-ra, Balázsházy: A növé-
rek, Gloria, Molnár F.: Muzsika, Croker: A feleség,
Szemere Gy.: Magyarország Amerikában, Atherton
G.: Sparlank Patience és kora, Leblanc:
Lupin A., a gavallér betörő.

Németben: Croker: Ein verlorener Posten,
Hire Jean: Königsdirne, Corrad P.: Amors
Mädchenschule, Dolorosa: Tagebuch
einer Erzieherin, Rittland K.: Frau Irmengards
Enttäuschungen West L.: Homosexuelle Pro-
bleme, Quirt Jean: Pariser Ausstellungserinnerun-
gen, Wasner: Der rote Faden, Hermann Georg:
Jettchen Gebert, Wiggin: Douglas Kathe: Rebek-
ka v. Sonnenbachhof, Corrad: Amors Mädchenschule,
Salburg E.: Wilhelm Friedhof, Kipp-
ling R.: Das Licht erlosch, Grabein P.: Du
mein Jena, Madelaine M.: Die indische Fel-
sentaupe, Lawson Th.: Freitag der 13 te, Heine
Anselma: Der Wegweiser, továbbá francia és
angol ujdonságok.

Kölcsöndíj havi 1 kor. 20 fill, vagy köte-
tenként fizetve 8 fillér.

A könyvek újak és tiszták!

Vidéki bérlek

is a legügyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek!

Zenekölcsöntári díj havi 1 kor. 40 fill,
vagy füzetenként 14 fill.

Zerkovitz: Gyárfás Dezső nagymamája,
Fráter: 101 dal, Hivlak akkor is, ha nem jössz,
Marchetti: Fascination, Hora S.: Őszi hang-
ulat, Ságody: 5 dal, Simkó: Fenyőlombok,
Kerner: Csalogány sir, Fráter Lóránd: Fe-
kete hajából, Nyil a kertünk, Pálincás: Hall-
gató nóták, Haubner: Akáclobok, Verő:
Falusi madonna, Sáni: A kis áruló, Zerkovitz:
Küldjék be a Rezsit, A falusi leány Pesten.
A zenemű kölcsöntár 5-ik pótjegyzéke is meg-
jelent és ingyen kapható.

KERPEL IZSÓ,

könyv-, zenemű és papír-
kereskedése Aradon.

Telefon 885. sz.

Roth Bankház

Budapest

Bankközpontunk:

W., Magy. Kir. Opera-Bazár palotájában

Bankhelyiségek:

6-utca 15. sz. és Lázár-utca 16. sz.

Díjtalanul nyújtunk bárkinek szakszerű felvilágosítást.

Válaszbélyeg mindenkor melléklendő.

Folyósítunk:

Törlesztéses kölcsönöket földbirtokra és bérházakra 10—75 éves törlesztésre 3%—3½%—4%—4½%-os kamatra készpénzben.

Jelzálog kölcsönöket II-od és III-ad helyi betáblázásra 5—15 évre 5%-al, esetleg 5½%-al.

Személy- és tárcaváltóhitelt iparosok és kereskedők részére, valamint minden hitelképes egyéneknek 2½—10 évi időtartamra.

Tisztviselői kölcsönöket állami, törvényhatósági, községi tisztviselőknek és katonatiszteknek fizetési előjegyzésre kezes és életbiztosítás nélkül. Ugyanezeknek nyugdíjaira is.

Értékpapírokra vidéki pénzüzetek és vállalatok részvényeire értékük 95%-ig kölcsönt nyújtunk az Osztrák-Magyar Bank kamatlába mellett. Tőzsdemegbizásokat a budapesti és külföldi tőzsdéken lelkiismeretesen és pontosan teljesítünk, mindenkor eredménnyel, az árfolyamokat naponta díjtalanul közöljük.

Konvertálunk bármely belföldi pénzüzetet által nyújtott jelzálogos-, törlesztéses-, személyi- és váltókölcsönt.

Mindenemü bel- és külföldi értékpapírt napi árfolyamon veszünk és eladunk. Pénzügyi szakba vágó minden reális ügyeletet a legnagyobb pénzcsoportoknál levő összeköttetéseinknél fogva legelőnyösebben bonyolítjuk le. Bankházunk képviselőjére megbízható egyéneket felvesszünk.

Elsőrendű

darabos-zsilvölgyi,
darabos-porosz,
darabos-angol
takaréktűzhely és kályha
Salon-kőszén,
porosz-sziléziai darabos,
porosz-sziléziai dió
Pirszen (Koksz)
száraz, jól kiégetett bükk
Vasaló-faszén,
lupényi, pécsi és osztrai
Kovács-kőszén,
Magas hőfoku hazai
Tüzelő-kőszén

legolcsóbb árszámítás mellett, miniszteri és főkapitányi rendelet szerint előírt plombázott s pontosan mért 50 kilós zsákokban házhoz szállítva

Kneffel Károly és Fia

Szénosztálya 21
Andrássy-tér 14. sz.
TELEFON: 139.

+ Soványság +

szép, teljes testformát kap világhírű erőporunk által Arany éremmel kitüntetve Páris 1900., Hamburg 1901., Berlin 1903. 6—8 hét alatt 80 font hízási. Az általános marlanságot kezesség. Orvosilag ajánlja. Szigorúan reális — nem szélhámosság. Számos köszöndírt. Egy doboz használati utasítással 2 kor. 75 fill. Posta utalvány vagy utánvétellel a portón kívül. Higiénikus intézet. 678

D. Franz Steiner & Co.,
Berlin 58., Königsgrätzerstrasse 78.
Budapestben kapható Török J. Gyógyszertárban Király-u. 2.

Uj! Uj!

Folyadék

Somatose

619 II kiváló

étvágygerjesztő és idegedző

erősítő szer

bármely gyengeség ellen.

Kapható a gyógyszeriarakban és drugueriakban.

Világkiállítás Szt. Louis 1904 legfőbb kifizetés Grand Prix

Globusz

femlészítő kivonat

11 5936

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régiónek bizonyult hűsítő, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító az emberek bizonyult kényelménél, eszénél és meghittéseknél, bedörzsölésükkel használatba.

Figyelemre méltó. Súlyos hamisítványok miatt bevételekor óvatossággal legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekbe: K—80, K1.40 és K2.— és ügyeséiván minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerertár, Budapest. Dr. Richter gyógyszerertára az „Arany országhoz”, Prágában, Elisebethstrasse 5. n. Minden napki ártólulás.

421

F R A T E R és D Ö M Ö T Ö R

okleveles mérnökök irodája

ARAD, SALACZ GYULA-UTCA 1 SZ.

Elvállalják

városok, -községek, uradalmak felmérését, szabályozását, tagosítását, parcellázását, erdei és iparvasutak tracirozását, tervezését és építését.

Specialisták

vizszabályozások és vizierőművek tervezésében és létesítésében.

VÁROSI ES MEGYEI TELEFON.

A látogatott

Motor-kávéház

a motorállomás tözsomszédságában, a Wanitsek-féle házban.

Fővárosi és összes aradi lapok.

Naponta kitűnő tejes kávé. Kitűnő likőrökben nagy választék.

Még és meleg büffé. — Reggelig nyitva.

Ma Erdélyi Tóni és fia zenekara játszik.

A t. közönség szives támogatását kéri tisztelettel.

Lukács Fülöp László

kávész.

19

Benoid-gáz a legolcsóbb világítás

751

kastélyok villák, uradalmak, szanatóriumok, kórházak, hotelek, vendéglők, gyárak, laboratóriumok, állomások, kaszárnyák templomok, iskolák, közösek és kis városok részére

50 normálgyertyafényű láng óránként csak 1-6 fillérbe kerül!

Nem acetylen! Robbanás veszélye kizárva! Legegyszerűbb kezelés! Bel- és külföldi elismerő nyilatkozatok. Bel- és külföldi szabadalmak. Számos kitüntetés. Érdeklődőknek bővebb felvilágosítást ad:

Magyar Benoid-gáz Részvénytársaság

ARAD, Pécskai-ut 13/14.

Telefonszám: 561.

Költségvetés ingyen, minden kötelezettség nélkül.

Telefonszám: 561.

Feltűnő ujdonság!

DÉLICE

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szívhát!

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY

Telefon szám 337.

Viola virágcsarnok

Aradon, Minorita-palota.

Igen tisztelt vevőink arról lesznek értesítve, hogy

Scherhag J. utóda

virágkereskedése bezűntetve lett és

VIOLA virágcsarnok

néven tovább folytatva lesz.

Rövidi szíves pártfogásukért köszönetet mondunk és kérjük b. megrendelésükkel továbbra is megtisztelni, melyeknek pontos kivitelezést mindenkor kezességét vállalunk.

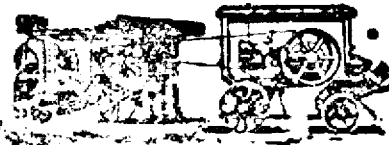
Sürgöny- vagy levéloimnek elegendő:

Viola virágcsarnok Arad.

Telefon szám 601.

Motorvevők figyelmébe!

A valódi Kállai-típus „Glória” benzínmotorok és villanygyújtású benzínmotorcsatlakozások készletek azonos Kállai motorgyárban Budapest, VI., Nagymező-u. 43. sz. alatt szerelhetők be.

Teljes jótállás kitűnő csatlakozást.

Olcsó árak 3-5 évi részletre.

Motoraink terjesztése érdekében használt gézgépek cserébe vétetnek. Hírnév „GLÓRIA” motoraink az egész országban a legkitűnőbb sikerrel működnek.

Pontos cím:

KALLAI motorgyár

Budapest, Nagymező-utca 43.

Tessék árjegyzéket kérni.

Kerekes Pál

gép harisnya kötészete

ARAD, Kossuth-utca 66. szám.

Elfogad megrendeléseket új harisnyák megkötésére, használt harisnyákat megfelelésre. Készít mindennemű férfi női és gyermekharisnyákat minden színben és erősségben. Továbbá gamasnit, alsószer-nyát, keztyűt, gyermek-ruhát, alsó maget és nadrágot trikót derekat, hálósapkát, térdmelegítőt stb.

A nagyérdemű közönség szíves tudomására hozom, hogy

888 vendéglőm

és árnyas, szép és tágas kerthelyiséggel, ugyancsak a város legkitűnőbb fedett és villanyvilágítással ellátott terek-pályámat is diszezen renováltattam és azt megnyitottam.

Isletes magyaros polgári konyha. — Tízta saját termesű berek. Hús magyar részvény sertőzde udvari sőr. Pohár 10 fillér korsó 24 fillér.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérve

tisztelettel

Répassy Pál

NIGRIN

legjobb cipőtisztítószer

mely a legpompásabb fényt adja és a bőrt tartóssá teszi. Nigrin egészségi szempontból melegen ajánlható, mert Nigrin folytonos használatnál is a bőrt légmentesen el nem zárja, úgy hogy a láb kipárolgását nem akadályozza.

St. Fernolendt, csász. és kir. udvari szállító BÉCS.

Mindenütt kapható. 6004

Tisztviselők figyelmébe.

Az O. magy. l. áll. tisztviselőegylet kolozsvári képviselősege (Kolozsvár, Ferencz-József-ut 7. sz.)

nyugdíjjogosult állami-, megyei és városi tisztviselőknek, katonatiszteknek és nyugdíjasoknak mindennemű egyleti ügyben, ugyancsak

törlesztési kölcsön ügyekben

díjmentes utbaigazítással és tanácsokkal szolgál.

Válaszbélyeg csatolandó.

501

Legideálisabb szer az arc és kéz bőrnek ápolására az

„AZOR”

mely a legkényesebb követelményeknek is teljesen megfelel.

Orvosilag ajánlva.

Kapható a gyógyszertárakban és gyógyáru üzletekben.

Főelárúító hely: 31

WOJTEK ES WEISZ gyógyáru nagykereskedő uraknál Aradon.

Kapható Hegedűs Gyula üzletében.

Egy üveg ára: 1 korona 20 fillér.

Bela S.ella
legjobb gummi óvszer
6 darab 3 korona
Földes Kelemennél,
Aradon.

Mindennemű fogfájást 5 perc alatt szűntetnek az
indiai fogcseppek.
Egy üveg 70 fillér.
— Kapható minden gyógyszertárban. —
Főraktár 271
Földes Kelemennél Aradon.

Uj cipész-üzlet!

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy

Batthyány-utca 32. szám alatt egy a mai kor igényeinek megfelelő **cipész-üzletet**

nyitottam, hol úgy a rendelések, mint kész munkák a legjobb minőségű anyagból, a legdivatosabban készülnek.

Ugyancsak a javítások pontosan és azonnal készíttetnek.

A n. é. közönség b. pártfogását kérve, tisztelettel

Márton György,
cipész.

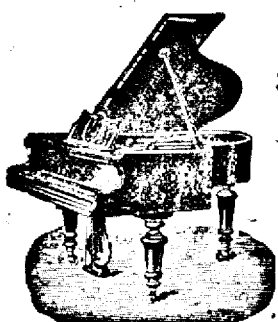
425

Faix Jacques

zongoraterme és készítői műterme

Aradon,

Batthyány-utca 35.

Raktáron tartja: Ibach, Dörr, Lyra, Oeser, Wirth, Rössler elsőrendű gyárosok kitűnő készítményeit,

valamint

saját gyártmányu zongorait

747

Nagy raktár új Grammophonokból. — Uj zongorák 300 frttól 850 frtig.

Javítások, hangolások, ugyancsak havi

kölcsön-zongorák jutányos árak mellett.

Aradi Villamossági Részvénytársaság.

Meghívó

az Aradi Villamossági Részvénytársaság

1908. évi február 25-én déli 1/2 órakor Aradon, az Aradi Első Takarékpénztár ülés-
termében megtartandó

VIII-dik rendes közgyűlésére.

Napirend:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság 1907. évi jelentése s ezzel kapcsolatosan a számadások megvizsgálása és a mérleg megállapítása. 976

2. Határozás az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére adandó felmentés iránt.

3. Határozás a nyereség felosztása iránt.

4. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottsági tagok évi tiszteletdíjának megállapítása.

5. Választás az igazgatóságba.

6. A felügyelő-bizottság megválasztása.

Aradon, 1908. évi február havában.

Az igazgatóság.

Azon szavazásra jogosult részvényesek, a kik a közgyűlésen személyesen vagy helyetteseik által részt akarnak venni, tartoznak az alapszabályok 16-ik cikke értelmében részvényeiket a még le nem járt szelvényekkel együtt a társaság pénztáránál Aradon, vagy a „Részvénytársaság Villamos és Közlekedési Vállalatok számára“ cégnél (Budapest, V., Béla-utca 5.) legalább 3 nappal a közgyűlés határnapja előtt letenni.

Vagyon. Mérleg-számla 1907. december 31-én. Teher.

	Korona	fill.	Korona	fill.		Korona	fill.	Korona	fill.
Központi telep:					Részvénytőke számla			1500000	
Épületek, gépek, transzformátorok, aradi és ujaradi, zsigmondházi vezetékhalozat stb.			1460725	59	Törlesztési és értécsökkenési tar- talékok... ..			108136	75
Értékpapírok			13206		Hitelezők			7745	75
Aru- és anyagkészlet			79621	41	Különféle passivák			116398	33
Pénztárszámla... ..			374	32	Nyereség áthozat 1906. évről ...	2522			
Adósok			134079	19	1907. évi nyereség... ..	96167	43	98689	43
Különféle aktívák			31551	34					
Közműhely-telep			111412	41					
			1830970	26				1830970	26

Aradon, 1907. évi december hó 31-én.

Fényes Dezső, s. k.
üzletvezető igazgató.

Az Aradi Villamossági Részvénytársaság Igazgatósága:

Gulácsy, s. k. Ottenberg, s. k. Schulek Géza, s. k. Szirmai Oszkár, s. k. Pekár s. k.

Megvizsgálta és rendben találta a felügyelő-bizottság:

Fodor Vilmos, s. k.

Dr. Jegesi Károly, s. k.

Lunzer Pál, s. k.

BUDAI KIRÁLY KESERŰVIZ

Előrangú hashajtó!
Kapható minden fűszerkereskedésben. Rendeléseknek eleget tesz az
Erzsébet-sósfürdő forrása
Budapest—Kelenföld. Telefon 40—84.

5962

Női bajok, aranyér, köszvény,

alhasi bántalmak, ált. vérbőség, májbajok és tulságos elhízás ellen páratlan hatással bír otthoni használatra az

Erzsébet-só,

mely 1 kg. dobozokban kapható droguerákban, gyógytárakban és nagyobb fűszerkereskedésekben. — Vidéki rendeléseknek pontosan eleget tesz az

Erzsébet-sósfürdő Igazgatósága
Budapest—Kelenföld. Telefon 40—84.

Cement**hornyolt cserép**

a legjobb fedő anyag. Vizáthatlan!
Örökké tart!

Tégla, Cserép

legjobb minőségben állandóan raktáron 754

Pollak Sándor

tégla, cserép és cementáru gyárában

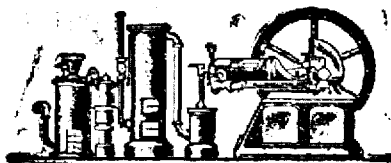
Mikalán.

Telefon 5—15.

Városi iroda: Erzsébet-körút 37., I. em.

Legbiztosabb és legteljesebb áramerő!

Előrendő gyártmány! 5061

SZIVÓGÁZ-MOTOROK.

Antracit, koksz, valamint fa- és tüzelőre egyaránt alkalmas!

Legelősebb és legszabályosabb áram!

Legmosszebbmenő SZAVATOSSÁG!

Üzemeltetés körülbelül 1—2 fillér árával járónként. + +

Állandóan raktáron: Nyersolaj és benzín motorok, lokomobilok és cséplőszerelvények.

ELŐNYÖS FIZETÉSI FELTÉTELEK!

DÉNES B. motor-specialista BUDAPEST,

Iroda és raktár: V., Lipót-körút 15.

Árjegyzék és költségvetés ingyen.

Saját termésű kitűnő tisztán kezelt magyaradi

ó és peccsenyeborok

úgy nagyobb mennyiségben, valamint palackokban kapható

Winter Adolf

Hgyvédnél 555

ARADON,

Deák Ferencz-utca 40. sz. alatt.

Kisebb**háza**

a belváros közelében megvételre kerestetik.

Ajánlatok „Ház” jeligével a kiadóhivatalba kéretnek.

Telefon 885. sz.

Alapított 1839. évben.

Várhol László

ári- és női cipész

Arad, Weitzer János-utca 2. sz.

(Minorita-paletta a leányiskolával szemben.)

Van szerencsém a t. helybeli és vidéki közönség figyelmét felhívni 18 év óta fennálló jó hírnévnek örvendő cipész-üzletemre. A bekövetkező téli időnyre beszerestem mindennemű bőrkülönlegességeket.

Az önkéntes uraknak figyelmüket felhívom, hogy lábbelit készítik mindennemű fegyvernemhez a legjobb kivitelben előírás szerint. Az egyenruházati egyletnek több év óta szállítója vagyok.

Visszamaradt cipők előnyös árban kaphatók. Rendelések 24 óra alatt eszközöltnek.

Kiváló tisztelettel

544 Várhol László.

Könyvkötészetünkben

egy ügyes fiu

tanulónak

fizetéssel

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI**= SZÉNSAV-MŰVEK =**

ujjonnan berendezve kartelen kívül szállítanak azonnal bármely mennyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony

Szénsavat
a világhírű buziasfürdői szénsavforrásokból szikvizgyártáshoz, vendéglősöknek és egyéb ipari célokra. Úszó nem tévesztendő mesterségesen előállított, kevésbé kiadós szénsavval.

Megbízható, szigorúan leltélemertes kiszolgálás!
Buziasfürdői ásvány- és gyógyvizek
1/2 és 1/4 literes üvegekben. 5061
Szív-, vese- és hólyagbántalmaknál utól nem ért gyógyhatás.
Elsőrendű asztali víz.
Felvilágosítással készségesen szolgál
Muschong-Buziasfürdői szénsavmüvek és ásványvizek szétküldési telepe Buziasfürdőn.
Bérgyógyosim: Muschong, Buziasfürdő. — Internumban telefon 18. sz.
Ügyes helyi képviselők keresteknek.

Városi hirdetmények.

590/1908 szám.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré teszem, hogy mindazon állítás kötelesek, honvédségi és közöshadseregbeli katonák, akik állítási kötelezettségüknek eleget nem tettek, illetőleg a behívási parancsnak nem engedelmességek és ennél fogva 1907 évi december hó 2-ig szökevényeknek nyilvánítottak, az ő császári és apostoli királyi Felség által engedélyezett közkegyelemben részesülhetnek, ha az ezen kegyelemben való részesítésük véget legkésőbb 1909 évi december hó 1-ig a tartózkodási helyükhöz legközelebb eső járási tisztviselőnél (városokban a katonai ügyi osztály-nál, járásokban a szolgabírói hivatalnál) jelentkeznek.
Arad, 1908 évi január hó 10-én.

A városi tanács.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tesszük, hogy azoknak, akik a belvárosban, Sarkad, Erzsébet, Sága és Poltura külvárosokban laknak a kamarási, azoknak pedig, akik Gáj külvárosban és a tanyákon laknak a gáji alkalmi hivatalnál kell bejelenteni, hogy hány darab sertést, vagy juhot kívánnak a folyó évben a városi legelőre bocsájtani.

A bejelentésre a folyó évi február hó 11., 12., 13., 14., 15., 16., 18., 19. és 20. napjait tűzzük ki határidőül, amelyen túl bejelentések nem fogadtatnak el.

A bejelentések alkalmával lesznek kiállítva a juhokra nézve a kötelezvények a legeltetési díjak ama fele részére, amelyek nem a legelőre bocsájtás előtt, hanem a folyó évi augusztus hó 20-ig fizethetők le.

A legelőre bocsájtás napja később lesz meghatározva és közhírré téve.

A városi tanács.

Nagymennyiségű**maculatura**

jutányos áron

eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

2001—908. kh.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. Belügyministerium 8055—908. számú rendeletére közhírré teszem, hogy a canadai kormányának rendelkezése folytán a Canadába való kivándorlást a m. kir. Belügyminister a kivándorlásról szóló 1903. évi IV. t.-c. 5. §-ában megadott felhatalmazás alapján egyelőre betiltotta.

Arad, 1908. évi február hó 5-én.

Sarlot,
főkaptány.

3312—1908. sz.

Hirdetmény.

Az 1908. évi január hónapban engedélyezett italmérések várható forgalmáról az aradi m. kir. pénzügyőri biztosság által küldött összeírási jegyzék 4 darab ívét az állami jövedékről szóló 1899. XXV. t.-c. 17. §-a és az erre vonatkozó utasítás 17. §-a értelmében 1908. évi február hó 17-től számítandó 8 napra a városi fogyasztási adófelügyelőségnek közszemlére azzal tesszük ki, hogy azokat az érdekeltek, névszerint Szegfű Manó, Polonyi János, Kulpin Márkusz, Schulik Lajos, kik italmérési engedélyt kaptak, nemcsak megtekinthetik, hanem az azokban kitüntetett forgalmi adatokra nézve úgy nevezettek, mint az aradi kereskedelmi testület és az ipartestület is nyújthatnak be a fentebb jelzett idő alatt a városi fogyasztási adófelügyelőségnek észrevételeket.

Arad, 1908. évi február hó 7-én.

A városi tanács.

3325—1908.

Hirdetmény.

A gazdasági munkás és cselédségély pénztár járulékaikról szerkesztett 1908. évi kivétési lajstrom azzal tétetik folyó évi február hó 15-én kezdődő 8 napi közszemlére, hogy azt az érdekelt munkaadók betekinthezik és a sérelmes kivétel ellen írásbeli kifogásaikat a közszemlére tétel leteltétől számított 15 nap alatt az adóügyi tanácsnoknál beadhatják.

Felhívjuk továbbá az illetőket, hogy az összeírás befejezte után szolgálatba fogadott új cselédeket a szolgálatba lépés napjától számított 15 nap alatt az adóügyi osztálynál annál inkább bejelentse, mert baleset esetén csak oly cselédek után tarthat igényt a munkaadó a 8. §-ban biztosított segélyre, akik szabályszerűen bejelentvén a vonatkozó lajstromban előfordulnak.

Miről az érdekelt munkaadókat azzal értesítjük, hogy minden egyes gazdasági cseléd után évenként előre fizetendő 120 filléres hozzájárulási díjat a városi pénztárnál haladéktalanul lefizessék, mert a segélypénztár csak akkor köteles a munkaadónak e címen felszámítható költségeket megtéríteni, ha az a cseléd, kit baleset ért, az összeírási lajstromba felvételét s utána a díj esedékességkor vagy a baleset előtt legalább 30 nappal tényleg befizetve lett.

Arad, 1908. évi február hó 7.

A városi tanács.

Felvilágosításokat teljesen ingyen ad a kiadóhivatal: József főherceg-ut 22. szám. Telefon szám: 151.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudakozódásnál kerjük a hirdetés alatt levő számokra hivatkozni.

Am apró hirdetések előre fizetendők.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban: József főherceg-ut 22. szám. Telefon szám: 151.

Ezen rovatban minden szó egyszeri belkiatásának ára 4 fillér, vastagabb betűből 8 fillér. — Cselédet kereső vagy cselédnek ajánkozó apró hirdetés 20 szóig 50 fillér, minden további szó 4 fillér. — Hirdetési levelezőlapok 50—60 fillérért és 1 koronáért kaphatók lapunk elárúsító helyein.

Akinek

ismeretségi híján

házasárra, nevelőre, fizetvesztőre, könyvelőre, segédre, íspárra, gazdaságitra, kulcsárra, vinczellőre, kertészre,	kulcsárra, gazdaszönyra szakácsnőre, szobaleányra, házi-vagy, irodaszolgára, pénzbeszedőre, házmesterre, stb.-re van szüksége,
--	--

Aki

eladni kíván

butort, songorát, bort, gyümölcsöt, gabonát,	üzletet, műhelyt, lakást stb.; vagy
--	-------------------------------------

Aki

bérbeadni kíván

birtokot, házat, vadászterületet,	halászatot, telket, kocsit, lovat,
-----------------------------------	------------------------------------

Aki

mindenoket vétel vagy bérbevétel céljából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban ér szék, ha az

ARADI KÖZLÖNY
kis hirdetési rovatát használja.

Üzlethelyiség

kiadó február 1-től Deák Ferenc-utca 39. szám alatt. Értekezhetni a házban vagy Angele Mátyás üzletében Szabadság-tér 16. sz. 704

Egy 3 szobás udvari lakás

f. évi május 1-től bérbeadó. Bem-utca 1/a. szám alatt. 924

Földbirtokosoknak

alkalmas nagy uri ház, nagy magtár, borpince, istálló s hozzá tartozókkal szabad kézből eladó. Bővebbet Tökölly Imre-utca 40. 939

Uszár (Pudli) kutyák eladók.

Bővebbet Posner B. állatkitömőnél Arad, Szabadság-tér 1. szám. 961

Egy jó karban levő

üzletberendezés eladó Schreiber Hermannál, Ménesen. 960

E hó 8-án találtatott

egy fehér-tarka agár kutya. Tulajdonosa átveheti Erzsébet-utca 9/b. sz. 1. ajtó. B. J. 983

Egy kitűnő

Sternberg-féle Concert-cimbalom eladó. Cim a kiadóhivatalban. 978

Üzleti könyvek,

a. m.: strazzák, főkönyvek, stb. gyári raktára. Ügyvédi nyomtatványok teljes lerakata. Irodai felszerelések legelőnyösebben szerezhetők be Kerpel Izsó könyv- és papirkereskedésében, Aradon. 212

Erzsébet kör-ut 22. számú

házban egy 6 szobás földszinti lakás megfelelő mellékhelyiségekkel folyó évi május 1-re kiadó. Bővebbet ugyanott. 882

Eladó!

Borbély és fodrászüzlet elegáns új berendezéssel, betegség miatt azonnal eladó, olcsó áron. A butor magába is eladó. — Cim a kiadóban. 985

Ügynönök

magas jutalék mellett elsőrendű gazdasági gépek elárúsítására kerestetnek. Cim a kiadóhivatalban. 979

Ügyvédi naplók

és főkönyvek rendkívül finom erős papirból egész vászon kötésben bőr sarokkal 500 oldal tartalommal 24 kor. Kaphatók Ingusz I. és Fia. Könyv és papirkereskedés. 201

Mint gépirónó vagy pénztár-

noknó az összes irodai teendőben jártas, több évi gyakorlattal, alkalmazást keresek. Szíves megkeresések B. A. jeligére a kiadóhivatalba kéretnek. 977

Eladó

egy 4 lángu ebédlő gázluszter, egy nagy dugaszológép, egy 2 kerekű földhordó kubikos taliga hozzávaló lószerszámmal és egy teljesen felszerelt méhes, minden a legjobb karban. Cim a kiadóhivatalban. 971

Eladó

1 új 75 frtos Singer varrógép 30 frtért, 1 használt Cassa, 5 lit. apró bab 48 kr., 5 liter cukor borsó 43 kr., 1 kiló káposzta 19 kr., 100 kg. búkkfa 90 kr. Bildhauer, Orczy-utca. 982

Hintó eladás!

Egy igen jó karban levő nagyon könnyű, használt fedeles hintó és különféle új kocsik igen jutányosan eladók, Erzsébet-körut, az Ipartestülettel szemben, Olasz Lajos kocsigyártó, Arad. 920

Eladó

egy magán lakásu új ház, mely 2 szoba, 1 konyha és pincéből áll. Cim a kiadóhivatalban. 975

Névjegyek

Báli meghívók

Esküvői meghívók

Belépti jegyek

nagy választékban és mérsékelt árban kaphatók az

Aradi Nyomda Részvénytársaságnál.

Vas-, fűszer- és gépkereskedésben, egyes fiu tanulónak felvétetik.

Eladó szállítólevél.

Elsőrendű bor és esemege fajú duggyökérzetű fásoltvány, valamint sima zöldoltvány nagy mennyiségben kaphatók a legolcsóbb árban.

HOLZEISEN JÓZSEF

szőlőbirtokos és szállítólevél termelő M-Pécska.

922

Eladó

egy 1050 □-öl területű telek a Választó-utca 60. szám alatt (keresztül nyulik a Demeter-utca.) Bővebbet Lahner György-utca 7. szám alatt. 981

Fejsze-utca 24. számú

sarok ház és telek 1800 □-öl területtel szabad kézből eladó. Bővebbet Választó-utca, Sarkad 26. szám alatt. 980

Finom koszt

magányos urinónél, két órákor is, Deák Ferenc-u. 83. emelet. 981

13201—1907. tkvi sz.

Együttes

Árverési hirdetményi kivonat.

Az aradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az aradi és vidéki iparosok bõripari raktárszövetkezete aradi cég, mint jelentkező, Argyelán Péter mácsai, Simon Jenő ügyvéd, mint Simandán Manó engedményese aradi és végül dr. Tamásdán Livius ügyvéd aradi lakosok, mint csatlakozóknak kimondott végrehajthatóknak özv. Borbíró Jakabné szül. Szekuj Szabina mint kiskoru Borbíró Péter, Mária, Joánna, Pál, Gusztáv, Jakab és Juliánna t. és t. gyámja mácsai lakos végrehajtást szenvedett elleni 220 korona, 86 korona 28 fillér, 60 korona és 94 korona tőkekövetelések és járulékaik iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék területén lévő, Arad-megye Mácsa községében fekvő a mácsai 548. sz. telekjkvben A. I. 1. 7. 11. sor 15—16—903/b, 1108/b, 1302/b, 1330/b és 1752/b hrszám alatt felvett 476. számú ház és szántóföldekre az árverést 2227 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1908. évi március hó 5-dik napján délelőtt 10 órákor Mácsa községében tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási árona lól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozők tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 222 kor. 70 fill. készpénzben vagy az 1881-ik évi LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított s az 1881. november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át-szolgáltatni.

Az aradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Arad, 1908. évi január hó 9 ik napján.

Aknay,

kir. társbíró.

974

Fajtszta riparia portalis alanyon oltott, elsőrendű, dugyókeretű bor- és csemegefajú 296

Szőlő-oltványokat,

valamint gyökeres riparia portalis

szőlő-vesszőket

bármely mennyiségben szállít

HÁMORY GAZDASÁG

szőlőoltvány-telepe Arad.

Bővebb felvilágosítással és árajánlással szívesen szolgál

Deák Ferenc-utca 3. szám alatt.

Telefon 229.

STOLCZ J.

aranyműves műhelye

készít mindennemű arany, ezüst, drágakő és műtővös munkákat.

Régi ékszerek átalakítását, valamint

minden javításokat.

Ugy hárts eszközök, valamint díszmagyar és antik ékszerek kiegészítését és javítását, tűzi aranyozás és ezüstözést jóállás mellett elvállalok.

Stolcz J.

aranyműves 571

Arad, Weitzer János-utca 2.,

Minorita-palota.

Több mint 25 év óta elismert legelőcsőbb bevásárlási forrás!

Kilényi C. és Társa

divat, kasmű, rövidaru és fehérnemű üzlete

a „Kék golyóhoz“

Arad, József főherceg ut II. szám (Karolina-utca sarkán.)

Nagyon olcsó árban árusítanak: vásznak, divatszövetek, blous selyem, barchetek, trikó ingek és nadrágok, sapkák, koztyúk, harisnyák, cipők, gyermek ruhák, női és férfi ingek, nyakkendők, ágyszerítők, paplanok, esőernyők, stb. 515

Legelőcsőbb bevásárlási forrás!

MOLL-FÉLE SEIDLITZ-POR

A MOLL A.-féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása legmakacsabb gyomor-bajok, testi bántalmak, gyomorgörös és gyomorhív, rögzött székrekedés, máj bántalmak, vértelenség, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségek ellen a jeles házi szer, mely évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett. — Ára egy lepecsételt eredeti doboznak 2 korona. — Hamisítások törvényileg fenytetnek.

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

Moll-féle feliratu ónozáttal elzárva van. A Moll-féle sóborszesz névezetesen mint fájdalomcsillapító bedörzsölési szer, kőszvény, csusz és a meghülés egyéb következményeinél legismertesebb népszerű. — Egy ónozott eredeti üveg ára 1 kor. 90 fill.

MOLL-féle gyermekszappan.

Legfinomabb, egészen új rendszer szerint előállított gyermek és hölgyiszappan gyermek és felnőttek okserű bőrápolása. Egy darab ára 40 fill. 5 darab kor. 1:80 fill. Minden darab gyermekszappan a MOLL-védjeggyel van ellátva. — Főszéküldés: MOLL A. gyógyszerész, os. és kir. udvari szállító által. Bécs, I., Tuchlauben 9. sz. 5941

Vidéki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesítetnek. A raktárakban tessék határozottan MOLL A. aláírásával és védjeggyel ellátott készítményeket kérni. Aradon kapható: FÖLDES KELEMEN és HAJÓS ÁRPÁD gyógyszerárakban.

Fogorvosi

és

fogtechnikai műterem.

Van szerencsém a n. 6. közönséget értesíteni, hogy Aradon, József főherceg-ut 1. sz. házában

fogorvosi és fogtechnikai

műtermet nyitottam, a hol minden a szakmába illő műtéseket pontosan és és jutányosan végzek.

Kiváló tisztelettel

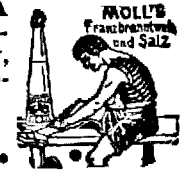
VAJDA BENŐ

341 fogorvos.

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz Mollnak védjeggyel és aláírását tünteti fel.

csak akkor valódi ha

mindegyik üveg Moll A. védjeggyel tünteti fel és „A sóborszesz“ névvel van ellátva. A Moll-féle sóborszesz névezetesen mint fájdalomcsillapító bedörzsölési szer, kőszvény, csusz és a meghülés egyéb következményeinél legismertesebb népszerű. — Egy ónozott eredeti üveg ára 1 kor. 90 fill.

MOLL's Fraubrenner und Salz

Hölgyek

figyelmébe!

Angol női ruhákat, kosztümöket a legdivatosabb kivitelben készít

Popovits Lila

női divatterme

Arad, Weitzer János-u. 2. (Minorita-palota.)

Felvételnek szabászati és rajzoló tanításra növendékek, vidékiek teljes ellátással is. 575

Nem kell London. Nem kell Páris. Nem kell Bécs. Nem kell Budapest.

Aradon is lehet kapni!

A legkényesebb igényeknek is megfelelő mérték után!

CIPÓKET

urak és hölgyek részére

SEELINGER UTÓDA

orthopéd és divat cipészetében

ARAD, Szabadság-tér 4. szám.

Szűk különös figyelmébe ajánlom orthopéd-gyógycipőmet, melyek meggátolják a lábfej fejlődését, gyermekeknek, ugyazintén felnőtteknek nagykerü eredményeket értem el, amit számos elismerés tanúsít. Készíték a valódi amerikai formájú cipőktől meg nem különböztethető tartos szép cipőket. B. megrendeléseiket kérve teljes tisztelettel

SEELINGER UTÓDA 841

Brecska Károly

állami cipész tanfolyam szaktanítója.

Szalonna

elsőrendű magyar perzselt, sózott vastag hófehér, egészségesen, tisztán kezelve, egy-egy oldal súlya 35-től 70 kilogrammig — gazdasági cselédek, munkások, aratók és más munkások részére — a legelőcsőbb napi áron, továbbá

csépléshez köszén, gépolaj és kenőcs,

kitűnő minőségű

kender és jutta, zsákok és ponyvák, kocsi-kenőcs,

mütrágya az őszi idényre,

építkezési anyagok,

kőso, marhasó préselve és por alakban.

Kapható 647

az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület

Foyasztási és Érték esítő Szövetkezeténél.

ARAD, Boros Béni-tér és Verbőczy-u.sarok.

Nem szövetkezeti tagok is a legjutányosabban lesznek kiszolgálva.

Tápértékben leggazdagabb,

Hatásában felülmulhatatlan

a Hajós-féle kellemes ízű

Csukamájolaj.

Gyermekek és felnőttek által egyaránt kedvelt.

Ára egy üvegnek 2 korona. 241

Fagydaganatok elmulasztására

Fagyviszketegség biztos megszüntetésére

kitűnő hatású szer a Hajós-féle

FAGYBALZSAM.

Egy üvegnek az ára 70 fillér.

Tyúkszem már nincs többé!!

Igy kiáltanak ezren meg ezren, akik a Hajós-féle

ANAGALLIN

használták. Ára egy üvegnek utasítással 70 fillér.

Fenyőillat a szobában. Ára 70 fillér.

Ibolya, Gyöngyvirág és Heliotrop szobailatok, üvegje 70 fillér.

„Never“ amerikai gummiülönlegesség, a képzelhető legjobb óvszer. 6 drb. egy eredeti fémdobozban 2 kor.

Fenti szerek valódi minőségben kaphatók:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyszeti laboratóriumában

Arad, Andrássy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.